LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Katzenkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do. Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 81 (186)
Otrdien, 1948. g. 28. sept.
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs. vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda M. Čulītis, H. Mindenbergs. A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), apg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Kremlim būs jāatbild par pasaules miera apdraudēšanu

Berlīnes jautājumu nodod Drošības padomei

Pārtrauktas tiešās sarunas ar Padomju Savienību

Rietumvalstu un Padomju Savienības konflikts Berlīnes dēļ pēc daudzajām nesekmīgajām sarunām pēdējā nedēļā bija tā saspīlējies, ka apspriežu turpināšana šķita gluži bezcerīga un bija jāgaida kāds cits mēģinājums konflikta atrisināšanai. Pēc vēlreizējas notu apmaiņas ar Maskavu, galīgi noskaidrojās, ka Padomju Savienība pastāv uz rietumvalstīm nepieņemām prasībām. Bez tam Maskava, pārkāpdama savstarpējo nolīgumu, svētdien publicēja vienpusīgu sava viedokļa apgaismojumu par līdzšinējām sarunām. Tādēļ trīs rietumu lielvalstu ārlietu ministri, atzīdami pēdējo padomju atbildes notu par nepietiekamu, svētdien Parīzē publicēja paziņojumu, ka Berlīnes problēmu nolemts nodot UN Drošības padomei, galīgi pārtraucot tiešas sarunas ar Padomju Savienību.

Sapulcējušies Francijas ārlietu ministrijā, ārlietu ministri Maršals, Bevins un Šumāns svētdien pēcpusdienā pusotras stunas garā apspriedē iepazinās ar atbildes notu, ko padomju vēstnieki Vašingtonā, Londonā un Parīzē nodeva rietumvalstu valdībām sestdien. Pēc apspriedes ārlietu ministri izdeva paskaidrojumu, kurā atzīst, ka Maskavas atbilde uz trīs valstu trešdien iesniegto pēdējo notu atzīstama par nepietiekamu. Tajā trūkst padomju valdības solījuma, ka Berlīnes satiksmi ar Vācijas rietumjoslām atjaunos. Šādu solījumu pieprasīja rietumvalstu 22. septembra nota. Tā vietā Maskavas valdība pat vēl pastāv uz pilnīgu preču un pasažieru satiksmes kontroli, prasot, lai visa gaisa, ūdens, zemes ceļu un dzelzceļu satiksme cauri krievu joslai būtu pakļauta padomju militāro iestāžu kontrolei. Tas pats īpaši uzsvērts arī svētdienas rītā Maskavā publicētajā oficiālajā TASS aģentūras komunikē, kas, pēc BBC izteikuma, gandrīz pilnībā atkārto padomju notas tekstu.

Trīs ārlietu ministri savā paskaidrojumā tālāk norāda, ka padomju valdība ar šādu vienpusīgu sava sarunu attēlojuma publicēšanu pārkāpusi četru valstu vienošanos atturēties no jebkādu datu publicēšanas par sarunu gaitu līdz to galīgam nobeigumam. Jautājumā par valūtas nokārtojumu Berlīnē, padomju valdība savā atbildē izturas izvairīgi. Ārlietu ministri paziņoja, ka viņu valdības savu galīgo viedokli paziņos vēl atsevišķā notā Maskavai. Ievērojot padomju valdības neatkāpšanos no savām prasībām blokādes lietā un prasību par jauniem ierobežojumiem arī gaisa satiksmē, ASV, Anglijas un Francijas valdība, saskaņā ar UN chartas ietvaros viņām uzlikto atbildību, jūtas spiestas Berlīnes jautājumu nodot Drošības padomei

Oficiālās Parīzes politiskās aprindās radušos stāvokli svētdien novērtēja par ārkārtīgi nopietnu. Pēc visu sarunu dokumentu publicēšanas pasaules atklātībai būs iespējams spriest par konflikta attīstību. Tā-

(Beigas 3. lpp.)

BBC

Krievi prasa pilnīgu satiksmes kontroli

Par Berlīnes krīzes izejas punktu TASS svētdien pēkšņi publicētais padomju komunikē uzskata savrupējo valūtas reformu Vācijas rietumjoslās un vācu marku kas noteikšanu par maksāšanas līdzekli Berlīnes rietumu sektoros. Anglija, Francija un ASV esot pārkāpušas Potsdamas nolīgumu un četru valstu vienošanos par kopīgu Vācijas pārvaldi. Rietumvalstis esot sākušas „Vācijas sadrupināšanas politiku". Ar savu ricību valūtas reformas lietā tās vēlējušās dezorganizēt padomju joslas saimniecību un izspiest no turienes Padomju Savienību. Tādēļ padomju iestādēm bijis jāaizsargā savas joslas vācu iedzīvotāju interesēs, radot ierobežojumus transportā starp Berlīni un rietumjoslām.

Maskavas sarunās esot panākta vienošanās izbeigt ierobežojumus un noteikt visā Berlīnei austrumu joslas marku par maksāšanas līdzekli ar kopīgu kontroli. Konkrētu projektu uzdots izstrādāt militārgubernātoriem. Berlīnē tomēr nebijis iespējams vienoties, un jautājums atkal nodots atpakaļ Maskavai. Padomju valdība uzskata par nepieciešamu kontroli pār gaisa, ūdens, zemesceļu un dzelzceļu satiksmi ar rietumu joslām, bet rietumu militārgubernātori šīm prasībām nav piekrituši. Tāpat neesot bijusi panākama vienošanās par kopējās valūtas kontroles veidu. Padomju Savienība nevarot piekrist tādam nokārtojumam, kas ietekmētu naudas apgrozību visā padomju joslā.

Komunikē beigās uzsvērts, ka viss tālākais, resp. varbūtēja sarunu turpināšana tagad atkarājoties vienīgi no rietumvalstīm, jo padomju valdība savu viedokli esot deklarējusi skaidri un nepārprotami.

BBC

Višinska uzbrukums „rietumu kara kūdītājiem"

PRESE VIŠINSKA RUNU SALĪDZINA AR HITLERA RUNĀM

Apvienoto nāciju pagājušās sestdienas sēdē kulminācija bija padomju delegācijas vadītāja Višinska runa. Viceministrs gribēja runāt jau piektdien. Šajo teātŗa plašā zāle bija publikas un preses cilvēku pārpildīta, jo visi gaidīja, ka Višinskis neskoposies asiem vārdiem. Bet tad paziņoja, ka padomju delegācijas vadītājs „saslimis". Sestdien Višinskis runāja 45 minūtes, bet tik ātri, ka tulki tikko spēja viņam sekot.

Runas sākumā Višinskis uzbruka „rietumu kara kūdītājiem", bet it sevišķi ASV, kas gatavojot jaunu karu. Par pierādījumu viņš minēja amerikāņu un britu kombinētos flotes manevrus Atlantijas okeānā, aviācijas manevrus Lielbritanijā, kuros piedalījušies arī ASV lidaparāti, un amerikāņu laikrakstus, kas „nekaunīgā tonī ļaujot ārprātīgajiem iztirzāt uzbrukuma plānus pret Padomju Savienību". Višinskis tad nosauca ASV aizsardzības ministra Forestāla un kara ministra Rojala vārdus.

Pēc asajiem uzbrukumiem padomju delegācijas vadītājs iesniedza rezolūciju, lai visas piecas lielvalstis gada laikā samazina savus sauszemes, ūdens un gaisa spēkus par vienu trešdaļu un pilnīgi aizliedz atomieročus. Lai to panāktu, jānodibina starptautiska kontrolkomisija.

Višinska runas laikā Savienoto Valstu ārlietu ministrs sēdēja pilnīgi nekustīgs, kamēr viņa franču kolēģa visu laiku šķirstīja aktis un neveltīja notikumiem zālē ne mazāko uzmanību.

Kāds ASV delegācijas vadītājs sestdienas vakarā paskaidroja, ka Vašingtona apsveic Višinska ierosinājumus. Jau priekš diviem gadiem ASV ierosinājušas atomieroču kontroli, ko pieņēmušas visas valstis, atskaitot Padomju Savienību. Arī tagad Vašingtona ar mieru pārbaudīt katru nopietni domātu priekšlikumu.

(Beigas 3. lpp.)

Stāvokli uzskata par ļoti nopietnu

Berlīnes krizes radītais stāvoklis jāuzskata par ļoti nopietnu, paskaidroja ASV republikāņu partijas prezidenta kandidāts Djuijs, bet amerikāņu tauta katrā gadījumā stāv aiz savas UN delegācijas Parīzē. Arī angļu prese pirmdien stāvokli vērtēja ļoti nopietni. Liberālais „News Chronicle": Nevar tomēr atmest cerības, ka debates Drošības padomē var palīdzēt rast problēmas atrisinājumu. „Manchester Guardian": Liekas gan, ka Maskavu var ietekmet nevis kādas sarunas vai debates, bet tikai saskaņoti aizsardzības soļi. Konservātīvais „Yorkshire Post": Ir maz izredžu uz vienošanos arī UN, un tādā gadījumā varētu nopietni ciest Apvienoto nāciju prestižs.

Parīzes politiskās aprindās stāvokli vērtēja šādi: Tā kā tiešas sarunas ar Maskavu nedeva panākumus, atlika lietu nodot UN, bet ja Padomju Savienība nolemtu aiziet no UN, tad grūti pateikt, kas būtu darāms tālāk. ASV valdības pārstāvis Parīzē pirmdien paskaidroja, ka ASV būtu ar mieru attīdikties no prezidēšanas Drošības padomē oktobrī, kas tai pienākas maiņas kārtībā pēc angļiem, kuŗi prezidē septembrī. Tādā gadījumā Berlīnes apspriežu laikā amerikāņu vietā sēdes vadītu Argentīnas pārstāvis.

BBC, BB

KĀPĒC MASKAVĀ NEVARĒJA VIENOTIES

ASV Lielbritanijas un Francijas kopēja atbilde

Pirmdien, pl. 7. no rīta, Parīzē, Londonā un Vašingtonā vienlaicīgi publicēja rietumu sabiedroto ārlietu ministru notu, kas iesniegta Maskavai un kuŗā paziņots, ka Berlīnes problēmu nodos Drošības padomei. BBC pl. 9 rītā pat nenolasīja parasto komentāru, aizbildinoties ar svarīgu politisku informāciju". Nota precizēta 14 punktos. Parallēli tai Vašingtonā vēl publicēta Baltā grāmata, kuŗā sīki raksturotas līdzšinējās sarunas Maskavā. Baltā grāmata satur 24.000 vārdu.

Notas sākumā rietumu ārlietu ministri norāda, ka Berlīnes blokāde apdraud sabiedroto okupācijas karaspēku un draud ar badu berlīniešiem. Rietumu demokratijas bijušas ar mieru meklēt izeju sarunās, bet tās nepieļaus savu tiesību ierobežošanu. Maskavas sarunās izdevās panākt vienošanos par blokādes atcelšanu un kopēju valūtas kontroli. Arī Staļins apsolīja, ka Padomju Savienība atcels visus ierobežojumus, kas sākušies pēc 18. jūlija. Bet turpmākajās apspriedēs Berlīnē rietumvalstu militārie gubernātori konstatējuši, ka maršals Sokolovskis nerespektē Maskavas vienošanos. Viņš noraidījis četru valstu valūtas kontroli un prasijis ne vien virsuzraudzību pār dzelzceļiem un ūdensceļu, bet arī pār gaisa satiksmi.

Sarunu laikā Padomju Savienība „pacietusi" demonstrācijas, kuŗu nolūks bija gāzt Berlīnes magistrātu. 14. septembrī rietumu sabiedroto diplomāti norādīja Kremlī, ka maršals Sokolovskis nerespektē to, kas norunāts Maskavā. 18. septembrī padomju valdība tomēr apstiprināja, ka Sokolovskis rīkojas saskaņā ar instrukcijām. 22. septembrī rietumu diplomāti vēlreiz jautāja Kremlī, vai Padomju Savienība ir ar mieru atdelt blokādi, tai pašā laikā norādot, ka nav nozīmes sarunas turpināt, ja Maskava nerespektē to, par ko jau panāktā vienošanās.

Atbildes nota no padomju valdības saņemta 25. septembrī, bet tā rietumu sabiedrotos neapmierina: valūtas kontrole pēc Padomju Savienības priekšlikuma ir illūzija, krievi grib dabūt virsuzraudzību arī pār gaisa satiksmi, lai varētu atkal blokādi katrā laikā atjaunot. Tas nozīmē, ka Maskava grib iznīcināt rietumu sabiedroto tiesības. Pēc ārlietu ministru ieskatiem, Berlīnes problēma nav techniskas, bet garīpolitiskas dabas. Padomju Savienība nelegālā ceļā mēģina iegūt pilnīgu noteikšanu, lai vēlāk varētu iekļaut Berlīni savā joslā.

Šādā situācijā rietumu sabiedrotie uzskata Maskavu par atbildīgu turpmākajos notikumos un patur sev rīcības brīvību. Tā kā, saskaņā ar UN chartas 33. pantu, notikumi Berlīnē apdraud vispārējo kārtību un pasaules mieru, ASV, Lielbritanija un Francija nolēmusi nodot svarīgo kompleksu Drošības padomes kompetencei.

Vašingtonā vakar publicētā Baltā grāmata par sarunu gaitu ar Maskavu Berlīnes jautājumā aptver 77 mašīnraksta lappuses, un tajā sīki attēloti apstākļi, kas noveda pie rietumvalstu domstarpībām ar Maskavu. Baltās grāmatas pirmā daļa veltīta notikumu attīstībai līdz 3. jūlijam, bet otrā daļā, kas saucas „Maskavas diskusijas", atstāstīta sarunu gaita Maskavā pa posmiem, sākot ar 6. jūlija apspriedēm Kremlī. Maskavas 14. jūlija paskaidrojumos padomju valdības pirmo reizi reflektēja uz Berlīni kā uz padomju okupācijas joslas sastāvdaļu. Pēc apspriedēm ar Molotovu, tālākajās sarunās ar Staļinu, pēdējais izrādījis iecietīgāku nostāju nekā Molotovs. Pēc sarunām ar Staļinu izstrādāts otrs kopīga paskaidrojuma teksts, bet arī tas nav apmierinājis Kremli. 23. augusta sarunās Staļins prasījis, lai rietumvalstis atsakās no saviem Rietumvācijas plāniem.

Tikai pēc tam, kad nav izdevies gūt panākumus nedz Maskavas, nedz Berlīnes sarunās, sekojusi notu apmaiņa, kuŗā noskaidrojušās Kremļa nepieņemamās prasības.

BBC

BEVINS NOSKAŅOTS DRŪMI

Lielbritānijas ārlietu ministrs Bevins pirmdien teica runu Apvienoto nāciju pilnsapulcē. Ievērojot pēdējos politiskos notikumus, ārlietu ministra runas tonis bija drūms. Bevins norādīja, ka pasauli apdraud „atombumbu melnais nezvērs", kāpēc katram jāapzinās savas atbildības lielums. Tālāk ministrs norādīja, ka Lielbritanija redz tuvo Apvienoto nāciju galu, ja neizdosies nokārtot konfliktu austrumu un rietumu starpā. Tāpēc vajadzētu jau tagad padomāt, kā pārveidot UN pēc reģionāliem principiem.

M

Ko darīt tiem, kam nav afidavītu

SŪTŅA J. FELDMAŅA INFORMĀCIJA PAR SARUNĀM ŽENEVĀ AR KANĀDAS DARBA MINISTRU MIČELI UN UGO KARUSI

IRO padomes locekļi noskatās latviešu bēgļu filmu

Latviešu pārstāvim IRO galvenajā štābā Ženevā, sūtnim J. Feldmanim, bijusi saruna ar Kanādas darba ministru H. Mičeli un ASV DP ieceļošanas komisijas prezidentu Ugo Karusi. Kā Mičels, tā Karusi piedalījās IRO padomes konferencē, kur sniedza ziņojumus. Par šiem ziņojumiem sūtnis J. Feldmanis mums raksta:

„Mičelis Vācijā inspicējis Kanādas DP vervēšanas komisiju darbību un iepazinies ar bēgļu dzīvi. Viņš pats ir dzimis Anglijā un jaunībā izceļojis uz Kanādu, tādēļ viņam emigrantu dzīve pazīstama. Kanādā jau esot nometināti 30.000 bēgļu, kas tur labi iedzīvojušies un jūtoties labi. Ir taisnība, teica Mičelis, mēs uzņemam ar izlasi un strādnieku valdība sadarbojas ar darba devēju-strādnieku organizācijām. Pēdējās sākumā manāmi pretojās jaunu ieceļotāju ielaišanai, bet tagad panākta galīga saprašanās. No darba devējiem prasām, lai tie garantē ieceļotājiem darbu 10 mēnešiem, arī ieceļotājiem šinī laika sprīdī jāstrādā norādītais darbs, pēc tam tie ir brīvi un var braukt, kur vēlas un darīt, ko grib. Nekādus kontraktus ar ieceļotājiem neslēdzam. Mūsu galvenās rūpes, lai ieceļotāji nepazemina strādnieku dzīves standartu, kas nāktu par sliktu arī viņiem pašiem. Sākumā uzņemam ģimenes galvas, pēc tam viņiem pakaļ brauc pārējie ģimenes locekļi. Tuvākā laikā uz Kanādu izbrauks 3000 tur novietoto strādnieku ģimenes locekļu.

Uz jautājumu, cik vispār Kanāda domā uzņemt bēgļu, ministrs atbildēja: „Ierobežojumu nav. Sākumā runāja par 75.000, bet tagad jau runā par 100.000, un tas arī nav galīgais skaitlis. Viss atkarāsies no transporta iespējām. Ar kuģiem brauks 3000 mēnesī, ņemsim palīgā arī lidmašīnas."

Uz jautājumu, kādēļ pieņem tikai strādniekus, ministrs atbildēja: „Katrs cilvēks ir savas laimes kalējs. Neviens ieceļotājiem neliegs meklēt un atrast piemērotu darbu, vajaga tikai viņiem nodrošināt darbu pirmiem 10 mēnešiem, pēc tam viņi var darīt, ko grib."

ASV ieceļošanas komisijas prezidents Ugo Karusi izteicās: „Katrs Amerikā var brīvi dzīvot, kur grib, un darīt, ko grib. Tādēļ valdība nedomā ieceļotājiem norādīt dzīves vietas. Pieprasījumi pēc DP ienāk tūkstošiem. Tādā kārtā katrs ieceļotājs nonāks tādā vietā, kur tam būs darbs un dzīvoklis. Viss sagatavošanas darbs notiek Amerikā. Tur mēs klasificējam pieprasījumus, kas ienāk no zemkopjiem, tirgotājiem, fabrikantiem, visādām organi-

(Beigas 2. lpp.)

ARKTIKĀ IZMĒĢINA JAUNAS AMERIKĀŅU ZEMŪDENES

Sērs Huberts Vilkinss, pazīstamais arktikas pētnieks, izteicies, ka arktikā patlaban notiekot amerikāņu zemūdeņu izmēģinājumi. Nākšot karā zemūdenes, noslēpušās zem arktikas ledus, kontrolēšot tālšāvinus. Zem biezās ledus segas zemūdenes nespēšot konstatēt arī ar radara palīdzību. Zemūdenes būšot apgādātas radio kontrolinstrumentiem, raķešu bumbām un ledus urbjiem, lai tās spētu atkal sasniegt jūras virspusi. Vilkinss tikai nesen atgriezies no pētījumiem arktikā, kur kopš 1942. g. darbojies ASV militārā plānošanas biroja uzdevumā un zem ledus zemūdenē tuvojies ziemeļpolam līdz 550 km.

NYHT

Par ko runāts Krimas konferencē

Labi informētās aprindās Bukarestā pagājušās nedēļas beigās apstiprināja informāciju, ka maršals Staļins Krimā sastapies ar Čechoslovākijas valsts prezidentu Gotvaldu, Rumānijas ārlietu ministri Annu Paukeri un Bulgārijas ministru prezidentu Dimitrovu. Paukere pēc piecu dienu prombūtnes ceturtdien atgriezās un piedalījās rumāņu valdības sēdē. Turpretim Prāgā ziņa par Gotvalda piedalīšanos konferencē pie Staļina enerģiski dementēta, bet, pēc saskaņīgas informācijas no Londonas un Bukarestas, arī viņš sanāksmē piedalījies.

Pēc AFP ziņām, esot debatēts par šādiem jautājumiem: 1. par plānoto galīgai Austrumeiropas zemnieku opozicijas apspiešanai, kas pretojas kollektivizācijai; 2. „apņēmīgas" politikas izstrādāšana pret Dienvidslaviju, lai to atkal dabūtu uz „īsā komūnisma ceļa"; 3. Maskavas un pārējo Austrumeiropas valstu attīstību konsolidēšana, ievērojot konsekvences, kādas radītu Berlīnes konflikts. Informāciju, ka gatavojoties Čechoslovakijas iekļaušana padomju republiku skaitā. Prāgā apzīmēja par „pilnīgi smiekligu", kas tādēļ neprasot īpaša atsaukuma.

NZ, AZ

...48. g. 25. septembrī

...NĀS

...būtnes mani neuz-
...ju noguris no tālā,
...a. Es novilku segu
...s palagos un spil-
..., kas kopš gadiem
... gulētāja, bez sap-
...ustīgajām domām,
... cilvēka galvu no
...s mirkļa līdz pir-
...umam. Man šķita,
...rzis putekļos zem
...iela vecuma — tik
... pēdējo reizi gulēju
...bija stingri, tikai
...; man sala, nejau-
... nebiju tā atdzisis
...ka nespētu tos sa-
...r spilveni saldēja
... ausis. Nē, es ne-
... plato migu, es gu-
...un domāju par to,
... Tagad es zināju,
..., ka kaut kas bija
... kas vairs nebija
...mēs visi bijām tie
...grāmatas, krēsls,
...rokšņus, ko nekad
...rdējis, tas bija laiks,
...tādams savas sikās
...n vajadzēja iznākt
...atzīmēja kādu se-
...ms mikroskopisku
...pmetumā — tikko
...aru. Es to nere-
...dzirdēju, kā nobira
...droši vien tik nie-
...kā ods. Viņš pie-
... nosēdinādams aiz-
...ās durvis, kas šad
...ēja savā rāmī. Un
...ezies vēl pēc gada,
...ais nebūtu vērušās.
...sē kā tāds, ko tīši
...zinātu, ka man šeit
...klēt.
...vējš un laikam sāka
... es dzirdēju tikai
...auktu šalkšanu, bet
...nājās rūts. Ar savu
...malu tā piesitās iet-
...kā kaut ko jautāda-
...ulīgā balsī un ap-
...a, kā gaidīdama at-
...Un piesitās atkal un
... drīz grabinājās bez
... vaicāja, atcerējās,
...udz stundu, kuŗās
...n nebiju pieskāries,
... pa vārdam, sausi
...ar savu pīto salmu

...etas dzīvoja.
...nību sakot, nomoci-
...stundas. Kad sāka
...ma, es cēlos un sa-
...lietas. Es steidzos,
...jānoķer pirmais vil-
...palika līdz galam
...ka esmu aizgājis un
...atgriežīšos. Es biju
...lpa, šīs lietas, šī bi-
...bija mana dzīve, —
...ani vairs. Kopš mēs
...šķīrāmies, tās bija
...īvot, kā cilvēki un
...ra, arī es. Viss bija
...priekšu — šī istaba
...un es. Tikai katrs
...Un es atgriezos ne-
...Ja es gribēju atgūt
... man vajadzēja ieiet
...a, kur pasūtināju šo
...auna likt to pagata-
...ēja ieiet tai veikalā,
... iedzīves pirmo grā-
...gultā pie zaļās lam-
... pirmo reizi izlasīt
...sākt. Un es biju ie-
...āt.
...i un priecājos par
...kīda ap manām kā-
...iem, pret kuŗiem es
...bdauzījos — bija vēl
...īdu un pēc stundas
...irmo nogurumu, kas
...dzīves, no paša te un
...umirkļa, kam nebija
...a putekļu un viru,
...n vaidēja vērpties.
...n es pacēlu roku pir-
... braucējam automo-
...cams, nepieturēja, un
...ļot uz pilsētas pusi,
...to, cik dīvaini tas ir,
...p tikai pirmo reizi.
...tas ir, kad kaut kas
... jauna — kā bērnam,
...s staigāt. Kā bērnam
...u.

DĀVĀJU
(jaunas) par ļoti zemām
6K6, VT48, 6K7, 6L7, 6SR7,
J. Ranka: (13b) Fürsten-
r. 6. (104)

Rīgas meklē piederīgos.
New Rd., Leamington
(100)

ABONEMENTS,
...tu pa atsevišķiem ek-
... 3 eks. iesk.), maksā
... + DM 0,50 par piesū-
... kollektīvi vairāk par
...,— mēnesī par eksem-
...uz ārzemēm un maksājot
...mēnesī + DM 0,80 par
...nājumi maksā DM 0,70
...nonpareille iespiedrindas
...Darba meklēšanas sludi-
...u.
...ieteikumi, sludinājumi,
... un korespondence adre-
...: (13b) Günzburg/Do.,
...dmannplatz 7.
...īs reizes nedēļā — otr-
...ās un sestdienās.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 81 (186) 1948. g. 28. septembrī
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

Ko darīt tiem, kam nav afidavitu

(Turpinājums no 1. lpp.)

zāciļām. Gan jau šie pieprasījumi nonāks līdz bēgļiem, un kādā jaukā dienā tie saņems ziņu no Amerikas konsula, ka tiem piešķirta vīza."

Uz jautājumu, vai intelektuālie darbinieki arī tiek ielaisti, Karusi atbildēja, ka galvenās rūpes sākumā katram sagādāt kādu darbu, gan jau vēlāk katrs atradīšot nodarbošanos pēc savām spējām.

Uz jautājumu, cik pieprasījumu pēc DP ienākuši, Karusi atbildēja: „Pieprasījumi nenāk no bēgļiem, bet no amerikāņiem. Katrs bēglis šādu pieprasījumu var izgādāt ar savu radu, draugu, paziņu vai organizāciju palīdzību. Tieši bēgļu lūgumus mēs nepieņemam. No dažiem Savienoto Valstu štatiem ienākuši līdz 50.000 pieprasījumu. Ja pieprasa, piemēram, vienu zemkopi, tad, protams, mēs ielaidīsim arī viņa ģimeni. Viss atkarāsies no transporta iespējamībām."

Privātā sarunā Karusi informēju, ka latviešu bēgļi visvairāk norūpējušies par afidativiem (galvojumiem), jo viņiem nav ne naudas, ne paziņu Amerikā, kas šīs garantijas tiem varētu dot. Uz to Karusi atbildēja, ka par to lai nemaz nebēdājot, afidavitu viņam esot diezgan, tos viņam piedāvājot no visām pusēm.

Pēc pārrunām par ietekmēm, apmeklējot mūsu bēgļus Vācijā, nodevu Karusi mūsu laikrakstus — Latviju un Tēvzemi ar Karusi interviju un ģimetni, par ko viņš priecājās, sevišķi par viņa smaidošo ģimetni, ko bija sniegusi Latvija.

21. septembrī UN pils (agr. Tautu Savienības) kinozālē notika divu filmu demonstrācija: Austrālijas valdības atsūtītās filmas „Wir haben eine Heimat", kur attēlota latviešu, igauņu un lietuviešu ieceļotāju dzīve, un latviešu filmas „Kas mēs esam? Kurp mēs ejam?", ko man atsūtīja Rīgas Filmas sabiedrība. Zāle bija pārpildīta. Izrādi noskatījās visa IRO padome, IRO un Starptautiskā Sarkanā Krusta darbinieki un daudz lūgtu viesu. Teica, ka latviešu filma ļoti dziļi ietekmējusi. No visām pusēm man nācās dzirdēt cildinātājas atsauksmes. Pēdējo skatu pavadīja visas zāles skaļi aplausi. Austrālijas delegāts man tūlīt lūdza filmu nosūtīt uz Austrāliju viņa rīcībā, kur tai būšot neatsverama nozīme. Daži gan piezīmēja, ka bēgļi filmā tēloti pārāk apmierināti, labi apģērbti, varbūt būtu derējis rādīt lielāku nabadzību un trūkumu. Tam atbildēju, ka neviena valsts nabagus nevēlas, bet gan priecīgus un spēcīgus cilvēkus. Ar gaušanos cilvēks nekur netiek, bet gan ar drosmi, pašpaļāvību un pašcieņu. Tam beigās visi piekrita. Lai dzīvē iet cik grūti iedams, nevajaga gausties, bet turēt galvu augstu, kaut arī zobus sakožot. Tā mēs vieglāk pašķirsim sev ceļu nezināmā nākotnē."

Paplašinās baltiešu darba vienību komplektēšanu

DP DZĪVES AKTUĀLITĀTES BRITU JOSLĀ

Šinīs dienās LCK un BCP pārstāvji apmeklēja jaunās latviešu sardžu vienības viņu dienesta vietās, lai iepazītos ar viņu dzīvi un noskaidrotu jautājumu par darba vīru ģimenes locekļu pārcelšanu tuvāk viņu darba vietām. Ģimeņu novietošanai solīts iekārtot nometnes Bedburgā aiz Reinas un Bocholtā, kur jau ir baltiešu nometnes. Katrā no šīm nometnēm varētu uzņemt ap 200 personu. Bedburgā uzņemšanas iespējas vēl lielākas. Nometnes kapacitāte ir 3000, bet tā kā šeit domāts iekārtot transita centru izceļotājiem uz Dienvidamerikas zemēm, tad sardžu un darba vienību vīru ģimenes locekļiem atliks tikai daļa telpu.

Pavisam darbā jau iesaistīts pāri par 800 sardžu un tikpat daudz darba vīru. Vismaz 600 sardžu vīru tuvākā laikā sagaida vēl kādā dienesta vietā, kur jau iesaistīta daļa latviešu. Tā kā daudzas nometnes britu joslā vēl gaida uz komisijām, kas no reflektantiem izraudzītu piemērotos, tad solīts komplektēšanu paātrināt un paplašināt.

Dzīves apstākļi sardžu vīriem jaunajās darba vietās telpu ziņā dažādi, sākot ar teltīm, kuras pēc mēneša nomainīs barakas, un beidzot ar rūpnīcu korpusiem un administrācijas ēku apartamentiem. Uzturs viscauri labs un spēcīgs. Pašu spēkiem apgādāti radio aparāti. Vēlēšanās nodarboties arī ar sportu, ja būtu sporta rīki un piederumi, un iegādāties grāmatas.

Reflektantu pieplūdums darba vienībām pēdējā laikā palielinājies, jo daudzās vietās britu joslā septembrī izbeidzās meža darbi. Ziemeļreinas - Vestfāles apgabalā vien šādā kārtā no darba atbrīvojas ap 200—300 cilvēku.

Turpinās arī nometņu pārvietošana. Oldenburgā tā bez nestrādātājiem skārusi arī strādātājus, sevišķi tos, kas strādāja privātā darbā. Krietnu daļu latviešu no šejienes pārceļ uz Sengvardenu, tā ka rosīgais un ļoti aktīvais Oldenburgas latviešu centrs sajutīs šāpīgu zaudējumu.

Pēc valūtas reformas vēl arvien vēlamos apmēros nevar atjaunot nometnes kultūrālo rosību. Dažkārt no garākas turnejas pa nometnēm mākslinieciem vairāk nekas pāri nepaliek, kā ceļa nauda līdz pamatnometnei. Tāds liktenis piemeklēja pat tik prominentu mākslinieku izlasi, kā prof. R. Mīkelsona, pianista V. Meļķa un dziedones Ks. Bidiņas koncertu turneju pa ziemeļu apgabalu nometnēm. Teātru ansambļi, kas nometnes apmeklē retāk, gūst lielākus materiālus panākumus, taču arī vairāk par dažām DM no izrādes katram ansambļa dalībniekam neiznāk, jo lielus izdevumus prasa transports un citas vajadzības. Starpību starp agrāk un tagad lai ilustrē kaut vai Lībekas teātra viesošanās Augustdorfā, kur tagad katru izrādi apmeklēja caurmērā 200—250 skatītāju, bet agrāk 450—500. Pie tam šajā nometnē, pēc teātra cilvēku domām, gūti labi panākumi. E. R.

Nometņu dzīve

HANAVAS latviešu darba rotas vīri atteicās no vienreizējas ēšanas, ziedojot šos produktus berlīniešiem, lai kaut nedaudz atvieglotu viņu grūto dzīvi.

LATVIEŠU ogļraču apvienības pašpalīdzības fondā Beļģijā pēc 1 gada darbības ir tikai 42 biedri, tomēr tie strādā ļoti aktīvi. Aizdevumos tautiešiem izmaksāti 10.000 franku, bet 1200 fr. neatmaksājamos pabalstos. Invalidiem Vācijā par vairāk nekā 9000 fr. nosūtīti sainīši. Pārvēlēšanās par fonda priekšsēdi ievēlēja O. Krādziņu, valdē B. Baiku un E. Ķēniņu, bet padomē V. Andersonu, A. Lielo, B. Ramani un M. Grosu.

MEMINGENAS nometnes nodarbinātie iedzīvotāji ziedojuši 10% no savas augusta mēneša cigarešu devas sadalei invalidiem un darba nespējīgiem vecākiem cilvēkiem.

LIEPĀJAS bīskaps J. Urbšis vizitācijas braucienā pa latviešu nometnēm, 26. septembrī apmeklēja Ausmas nometni Kleinkecā. Bīskaps vadīja dievkalpojumu Kleinkecas baznīcā.

TRĪS KONCERTI

Ambergā trīs koncertus deva trijotne M. Tauriņa (soprāns), A. Šnornieks (baritons) un N. Zvejniece (klavieres). Sevišķi atzīmējams, ka viens koncerts bija veltīts IRO sanatorijas iemītniekiem, tādā kārtā sagādājot mazu prieku viņu drūmajā dzīvē.

Koncerta programmā operu ārijas un dueti, Mendelsona un Šopēna klavieru darbi. Abi dziedoņi apveltīti plašu diapozonu un lielu elpu. Pianiste N. Zvejniece izcēlās ar lielām spēka rezervēm īpaši Šopēna As-dura Polonēzē un ar plaši veidotu fražu plūdumu. Tāpat delikāti bija pavadījumi.

S. Z.

78 proc. vāciešu tic Vācijas lielvalsts sapņiem, bet tikai 38 proc. Dievam

Lai noskaidrotu Eiropas tautu sabiedrības domu, Gallupa institūta Eiropas nodaļa Parīzē dažādās Eiropas zemēs izdarīja aptauju par aktuāliem politiskiem jautājumiem.

Jautājumā, kura nācija tiecas pēc pasaules virskundzības, Francijā 49% par tādu apzīmējuši Padomju Savienību, bet 42% šo tieksmi pieskaitījuši ASV. Anglijā 50% virskundzības tieksmes pierakstījuši Maskavai un 37% Vašingtonai, bet Zviedrijā 38% krieviem un 25% amerikāņiem. Nākošais jautājums bijis: Vai ticat, ka ASV un PSRS vienosies? Vācijā nav atradies neviens no jautātiem, kas šādai varbūtībai ticētu, Francijā par saprašanās iespēju izteikušies 52,5% un Anglijā 51,5%. Ar UN darbību Francijā apmierināti bijuši tikai 9%, Holandē 13%, Zviedrijā 14%, Dānijā 16%, Norvēģijā 32%, Anglijā 17% un Italijā 19%.

Ļoti zīmīgas atbildes devis jautājums: Vai jūs ticat Dievam? Anglijā pozitīvi atbildējuši 84%, Somijā 83%, Zviedrijā, Dānijā un Norvēģijā 80%, Holandē 78%, Čechoslovakijā 77%, Francijā 63%, Italijā 65%, bet Vācijā tikai 38%. Turpretim 79% vāciešu izteikušies, ka Vācija atkal reiz būs varena pasaules lielvalsts. Vācijā 74% no jautātajiem izteikušies par to, ka vēlākais 1951. g. izcelsies jauns pasaules karš. Vācijai ar 52% seko Austrija un Italija ar 47%. Anglijā trešo pasaules karu par nenovēršamu uzskata 32%, bet Francijā tikai 21%. Zviedrijā domas dalās tieši uz pusēm.

Raibā pasaule

— Sirsnīgiem komplimentiem apmainījušies divi pasaulslaveni rakstnieki: 86 g. v. beļģis Moriss Meterlinks nosaucis 92 g. v. Bernhardu Šovu par „vecu pili, kurā nemājo vairs neviens gars", bet Šovs savukārt „revanšējies" apgalvodams, ka Meterlinka skatuves darbu varones netiekot izsvilptas tikai tāpēc, ka, skatoties Meterlinka darbu uzvedumus, esot nepārtraukti jāžāvājas; un kā gan varētu reizē žāvāties un svilpt. (Dsp)

— Angļu rekordsoļotājs Berts Koncencs pabeidzis 4800 km garu ilgsoļojumu apkārt Anglijai. Ceļā viņam piecas reizes bija jāmaina kurpes. Tagad Koncencs plāno soļojumu uz Ameriku: ar „Queen Mary" šķērsojot okeanu, viņš braukšanas laikā domā nepārtraukti soļot pa kuģa klāju. DM

— ASV pārvaldes iestādes paziņojušas, ka tuvākajā laikā pārdos 22 vecmodīgus cietokšņus gar Atlantijas okeana piekrasti joslā starp Longailendu un Mēnu. Vairāki no šiem cietokšņiem atrodas uz nelielām salām. (NYHT)

Direktors F. E. Raians YMCA's darbinieku vidū

Vircburgas apgabalā bērnu vasaras nometnē Gībelstatē vēl nebija izskanējušas bērnu čalas, kad 16. septembra agrā rīta stundā nometnes pagalmā sāka pulcēties ciemiņi — amerikāņu joslas vasaras nometņu štābu locekļi, kuŗus pasaules YMCA bija aicinājusi, lai pēc padarītā darba izstrādātu plānu nākošai vasarai.

Amerikāņu joslas YMCAs direktors Jozefs Noja ziņoja, ka, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, apstākļi vasaras nometnēs stipri uzlabojušies. Visā joslā šogad darbojās vairāk nekā 20 vasaras nometnes ar apm. 200 bērniem katrā. Bērni pa lielākai daļai pieņēmušies svarā un labi atpūtušies.

Sanāksmi vadīja Zviedrijas YMCAs pārstāve Dreijere, viena no pirmajām pasaules YMCAs darbiniecēm Eiropā pēc YMCAs DP nodaļu nodibināšanās. Viņas palīgs bija Vircburgas apgabala YMCAs sekretārs H. Treins. Lekcijas lasīja piedzīvojuši darbinieki no dažādām Eiropas un aizjūras nācijām. Pēc lekcijām katru dienu notika diskusijas.

Sanāksmē ieradās arī IRO amerikāņu joslas jaunais direktors Filips E. Raians. Uzrunā direktors pateica, ka arī pats ilgus gadus bijis ASV vasaras nometnes darbinieks, kāpēc viņam šie pasākumi tuvi. Raibā virknē sekoja dažādu nāciju pārstāvju priekšnesumi. Latviešu koris dziedāja Pūt vējiņi. Viesis par redzēto un dzirdēto bija ļoti apmierināts.

Sanāksmē ieradās vēl viens tāls ciemiņš — pasaules YMCAs ģenerālsekretārs un YMCAs sevišķu uzdevumu virsnieks Eiropā — amerikānis D. A. Daviss. Savā uzrunā viņš pateicās par veikto darbu jaunatnes audzināšanas laukā un lika pie sirds nepagurt arī turpmāk. Sarīkojumā piedalījās latviešu, igauņu, lietuviešu, čechu, ukraiņu, krievu un poļu YMCAs darbinieki. Pēc sanāksmes pasaules YMCA tautību pārstāvjiem un apgabalu sekretāriem izkārtoja 2 nedēļu atpūtas braucienu uz Šveici.

R. Upe

PARĀDU DĒĻ TIKPAT KĀ VERGI

INDIJAS KŪLIJU NOŽĒLOJAMĀ DZĪVE

Indijā rikšas pazīstamas tikai kopš 20. gadu simteņa sākuma, kad šos vieglos divriču ieveda no Ķīnas, un apmēram līdz 1915. g. vilcēji bija tikai ķīnieši. Tagad turpretim Indijā neviena ķīniešu kūlija vairs neredz. Tie ir paši indieši, kas velk ratelus. Karstākajā saules svelmē viņi rikšo pa ielām, dauzīdami gar ilksi savu zvaniņu, kas piestiprināts kreisajai rokai.

Rikšas Indijā sastop galvenokārt gar austrumu piekrasti un dienvidos, kur ir dzīvi sakari ar Ķīnu. Līdz visām pilsētām zemes vidienē rikšas vēl nav nonākušas. Benaresā rikšas ir, bet Delijā nav. Ziemeļos, it īpaši tagadējā Rietumpakistānā, pazīst vienīgi četrriteņu zirgu pajūgus, bet Bombejā rikšas aizliegtas humānitāru motīvu dēļ kā cilvēka necienīgs satiksmes līdzeklis. Bombejā ir teicama satiksme, tādēļ tā var atļauties šādu aizliegumu, bet daudzās citās indiešu pilsētās rikšas tomēr nepieciešamas. Madrasa aizņem 70 kv. km, tai ir 1 miljons iedzīvotāju, bet tikai pusotra simta autobusu un ap deviņdesmit tramvaja vagonu. Zirgu un vēršu pajūgu nav gandrīz nemaz, jo lopbarības maz un tā dārga.

Cilvēka darba spēks Indijā joprojām ļoti lēts. Arvien atrodas pietiekami daudz jaunekļu un vīru, kas gatavi ķerties pie rikšas ilkss. Kara laikā benzīna ierobežojumu dēļ rikšu satiksme ļoti uzplauka. Benzīns arī tagad vēl racionēts. Protams, kūlija maizei ir cieta garoza.

Rikša parasti nepieder vīram, kas to velk, bet uzņēmējam, kas vai nu algo kūliju, vai arī viņam par naudu izīrē rikšu. Kalkutā ir lieluzņēmēji, kam pieder līdz 120 rikšu. Jauna rikša maksā 150—400 rupiju, tās mūžs ir ap desmit gadu. Katra rikša uzņēmējam dod ap 350 rupiju neto atlikumā gadā. Kūlija izpelņa Simlā 1944. g. bija 26—36 rupijas mēnesī, bet kopā ar dzeramnaudām 30—40 rupiju. Dzīves iztikai viņam vajag 20 rupiju, otru pusi kūlijs sūta uz māju. Kalkutā izpelņa ir drusku lielāka, līdz 45 rupijām, bet Madrasā toties mazāka, jo tur nav paraduma dot kūlijam dzeramnaudu.

Rikšas sagādā peļņu ne vien uzņēmējam un kūlijam, bet arī valstij. Simlā 1944. g. bija seši simti rikšu, no kurām 450 kalpoja publiskai satiksmei, bet pārējās piederēja privātiem īpašniekiem. Par rikšu stāvvietu īri pilsēta ieņema 16.000 rupiju. Vēl lielāki šie ienākumi bija Kalkutā, kur tai pašā laikā bija 6000 ri[illegible] un Madrasā 4000.

Tikai neliela daļa kūliju savu arodu veic nepārtraukti. Parasti tie salīgst tikai uz laiku, lai drusku tiktu pie naudas, pārlaistu bezdarba periodu uz laukiem un kārtotu parādus. Indijā parādu cēloņi visur vieni un tie paši: dzimšanas, precību un nāves gadījumi ģimenē. Bet parādus nolīdzināt ir tik grūti, ka trešā daļa kūliju tos mantojuši no tēva. Augļotājiem par parādu jāmaksā Simlā līdz 25%, Kalkutā 36%, bet Madrasā pat līdz 150%. No 478 Madrasas kūlijiem 54 pat nezināja, uz kādiem noteikumiem naudu aizņēmušies; viņi vienkārši nodeva ik dienu daļu peļņas augļotājam vai viņa iekasētājam.

Rikšu kūliju vidū ir sevišķi daudz analfabētu. Viņu dzīves apstākļi ir primitīvi. Lielākā daļa ir bez ģimenēm un mītinās uzņēmēju ierīkotajos „khatalos" — rikšu parkos, kam visapkārt saceltas nožēlojamas mītnes — kur 4 kv. m platībā novietoti līdz 10 kūliju. Madrasā kūliji vieninieki pavada naktis ielas malā, mazgājas pie akas un paēd tirgos. Lietus laikā viņi patveras zem tiltiem vai palien zem savām rikšām. Madrasā gan vairums kūliju dzīvo kopā ar savām ģimenēm.

Kūlija apģērbs ir iedomājami vienkāršs — gurnu lakats, vecs krekls, retāk vēl kāda skranda turbāna vietā vai nolietota cepure. Kājas parasti basas. Kūliju sievām nav katrai vairāk par pāris vienkāršiem tērpiem — sarijiem, bet bērni parasti skraida apkārt kaili. Dienišķā pārtika kūlija ģimenē ir riss un saknes, gaļu ēd tikai svētkos, pa retam kādu lētāku zivi. Bet alkoholu dzer visi, ieskaitot sievietes un bērnus. Kūliji apgalvo, ka nevarētu veikt smago darbu, ja ik dienu nepatērētu savu kvantumu alkohola.

Rikšas kūlija dzīve ir skarba un īsa, jo organisms smagajā darbā ātri nolietojas. Iemesli, kāpēc Indijā sākts karagājiens par rikšu likvidēšanu, gan nav grūtie kūliju darba un dzīves apstākļi, bet gan uzskats, ka šāds darbs aizskar cilvēka cieņu.

NZZ

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:

Hertu Blūmenfeldi, dz. 17. 2. 1923. Rīgā pēdējās ziņas no Hamburgas; Ēriku Hansmani, dz. 22. 8. 1911., p. z. no Sietines; Irmu Keiri, dz. 6. 11. 1922. Liepājā, p. z. no Greifsvaldes; Mildu Sniedziņu, dz. 1903., iespējams, ka atrodas Vācijā; Gunu Sniķeri, 3 g. v., p. z. no Finstervaldes; Mildu Sniķeri, dz. 1909., p. z. no Finstervaldes; Jāni Springi, dz. 5. 12. 1918., p. z. no Beļģijas; Veltu Paulīni Sproģi, dz. 1902. Liepājā, p. z. no Harkovas,

SPĀNIEŠU BAGĀTĪBA -- PALMU ĒNU PLAŠUMS

VĒSTULE LATVIJAI NO SPĀNIJAS

Spānija ir pretstatu zeme. Nabadzīgo zvejnieku un zemnieku mājiņas mijas ar bagātnieku greznām vasarnīcām. Pēdējās veido mazas oāzes nabadzības tuksnesī. Bagātības vislabākā mērauklā ir palmu ēnas plašums, jo vienīgi palmu garās lapas kaut cik pasargā no saules dedzinātājiem stariem. Bez bagātniekiem labi situēti ļaudis vēl ir virsnieki. Pret virsniekiem mazajiem cilvēkiem arī lielā cieņa un bijība. Kādā San-Roqua kafejnīcā pie vina glāzes jautri čaloja pulciņš spāniešu. Tad ienāca pāris virsnieku. Sarunas momentāli apklusa, un viņi viens pēc otra atstāja telpu. Pie galdiņiem palika tikai virsnieki. — Atšķirt spāņu armijas dienesta pakāpes ir vesela zinātne. Lietas kursā var tikt tomēr pavisam citādi: virsnieki valkā lepnus stulmeņus, seržanti labus salšu zābakus, zemāki instruktori jau krietni nošķiebtus „tankus", bet kareivji apmierinās ar zābaku skrandām vai baltām audekla kurpēm.

Nevar zināt, cik Somijā daudz lieto somu dunčus, un cik Zviedrijā iemīļota aukstā zviedru plate, bet Spānijā gan grūti sameklēt spāņu pieminas lietiņas. Veikali pilni visādām kārdinājām mantiņām, tomēr tie ir Pforcheimā pagatavoti sudraba izstrādājumi, cigarešu etvijas ar uzrakstu „Made in England" un glezniņas ar Heidelbergas ainavām. Pavisam slikti, ja jāpērk dāmu kurpes, jo lielākā kurpe, ko valkā spāniete, ir 36. numura.

Savu zīmogu spāņu tautai pilnīgi uzspiedušas vēršu cīņas, kas Spānijā pārvalda necilzamāk nekā Franko un katoļu baznīca. Toreadors ir elks. Madrides un Barselonas laikrakstu titullapās tikai dažas rindas veltītas notikumiem Berlīnē vai Palestīnā, bet dominē garu garie vēršu cīņu apraksti. Šo iespaidu vēl pavairo lieliski attēli un triskrāsainu virsrakstu kombinācijas. No slavenu toreadoru ģimenēm nav atbrīvotas pat autobusu biļetes, viņa kausi un mazo ēzelīšu laizīgi.

Gaismas pārpilnas dienas, zvaigžņotas diennakts naktis, vēršu, Malagas vīns, palmas, kaktusi, netīru bērnu bari, mušas, augļu pārpilnība, pilis, būdiņas un tad saule, saule, saule — tāda ir Spānija.

La Linea, septembrī.

Sp. Kl.

Izgudrots mazākais radio uztvērējs

Vācu prese ziņo, ka 43 gadus vecais vācietis Bernhards Vobe izgudrojis mazāko radio uztvērēju. Brīnumaparāta kastīte ir tikai 11 cm gara, 8 cm platā un 7 cm augsta un ērti ievietojama pat kabatā. Vobe dzīvo Hamburgas tuvumā un gar jauno aparātu nostrādājis 10 mēnešu. Kā radio amatieris viņš pazīstams jau 13 gadu. Vobes konstruētajam uzvērējam ir īsie un vidējie viļņi, un ar to iespējams uztvert ap 40 stacijas. Liliputa radio uztvērēju pagatavojuši arī amerikāņi, bet ar viņu ražojumiem iespējams uztvert vienīgi cilvēka balsi, kamēr mūzika skan ļoti slikti. Vobes aparāts esot ideāls arī mūzikas uztveršanai. Vairākas amerikāņu, angļu, šveiciešu un austrāliešu firmas piedāvājušas Vobem 250.000 dolaru par jauno izgudrojumu, bet viņš to nav pārdevis. Pašreiz Vobe strādā gar otru modeli, kas būs pirmā uzlabojums. Atšķirībā no agrākajiem radio uztvērējiem, jaunajam aparātam nav parasto spuldžu, kas parasti sadārdzina uztvērējus.

Vairāki Minchenes inženieri nodibinājuši Īpašu sabiedrību, kas popularizēs mikro fotografiju. Tuvākā nākotnē paredzēts laist tirgū arī īpašas projecēšanas ierīces, ar kuŗu palīdzību būs iespējams lasīt mikro filmās pārfotografētās grāmatas un dokumentus. Mikro fotografiju kara laikā izmantoja slepenie dienesti. Mašīnraksta punktā, piemēram, varēja ērti noslēpt veselu mikro filmu. Ar mikro fotografiju 20 sējumu lielo Brokhauza konversācijas vārdnīcu iespējams uzņemt vienā pašā 9×12 cm lielā platē. AZ

VĒSTULES REDAKCIJAI

O. Samulis, Libekā

KAS ATBILDĒS?

Nupat kantinē nopirku brošūru „Latviešu slepenā dienesta atmiņas". Kaut gan grāmatā nav atzīmēts ne autors, ne izdevējs, tomēr grāmatu teikt dažus vārdus.

Grāmatā aprakstītais skar mūs visus un tāpēc arī jājautā, vai viss tas taisnība, kas brošūrā rakstīts? Vai autori varēs savus vārdus aizstāvēt arī tad, kad anonimitātes aizsega nebūs? To gribētu zināt es un daudzi citi lasītāji. Varbūt ir kāds, kas varētu uz to atbildēt.

...izbēdzis krievu ...raktuvju koma...

...Die Neue Zeitung" informā... ...ēdu dienās aizbēdzis majors ...s padomju urāna raktuvēm ...s tur viņš bijis „Objekta Nr. ...ecinātājs Šnēbergā, MVD ap... ...ēsi majora dzīvokļa saim... ...rdēji Hofmanu, jo pastāv ...as ka viņš bijis informēts par ...s bēgšanu. Arī agrākie pie... ...s darbu strādnieki no Aues, ...s izmēģījies izbēgt, aplecina, ...ausu personāla dezertēšana ...ās naktsvēm notiek aizvien ...s. Tūlīdz kādam krievam ro... ...ēmas, ka viņu sūtīs atpakaļ ...kstu šavienību, tas mēģina ...kstu Rietumvāciju.

...ņu Savienība aizvien ener... ...rūpes izmantot urāna rak... ...s lielākais šāda veida uzņē... ...s ir saucamais „Objekts Nr. ...rā ieklautas visas raktuves, ...ras agrākās Oberšlemas kūr... ...rūdrtnē. Blakus 700 līdz 800 ...ru un vācietis ierēdniem „Ob... ...s" nodarbināti arī ap 1300 ...ku darbu strādnieki. Katru ...s notiek jauni urbumi ar spe... ...s elektriskām mašīnām, kas ...s mīnu meklēšanas ierīcēm. ...s mīnu meklēšanas ierīcēm. ...s virsvietas ielās paceļas mil... ...ās kaudzes, kurām klāt ...ņu kaudzes, kurām klāt ...s laukas, ko piegādā no ...s rūdnīcām.

...ējā kūrmājā atrodas rak... ...valde, kurā augsti posteņi ...i vācieši, SED vadītājam ...

Vindišam ...bertam. A... ...trieciena ...rūpējas p... ...domju di... ...palīgs ir ... Dīners. V... ...no 800 līdz ...kāršā stra... ...līdz 250 n... ...arī īpašas ...vienīgi I... ...šachtās, k... ...gos" uzde... ...galdiem.

Viss r... ...tieši MV... ...majors V... ...stacionēta... ...bas, kas ... ...algas ne... ...„kalnu p... ...vums ir ... ...nodot tos... ...tenis ir ... ...ņus tad ... ...nometnē. ...trūkst p... ...strādnieki ...vienkārši ...mes gadī... ...žu un vis... ...bas soda. ...notiek ka... ...stākļi str... ...rākas stu... ...iekām tie... ...trūkst pa... ...cilvēkiem.

...apollistu un komūnis... ...Parīzē

...M LĪDZ TAUTAS ATBALSTU, BET K... GENERĀLSTREIK...

...ņu tautai jāuzņemas upuri, ...ību franku un novērstu chao... ...s apdraud valsti", šādiem vār... ...ministru prezidents Kejs sest... ...dina savu runu Parīzes radio... ...Francijas saimniecības stā... ...pēc Keja apgalvojumiem, ir ...ējās. To var glābt vienīgi, kā... ...produkciju un samazinot ražo... ...ietuvumus. „Franču strādnie... ...saprot," teica ministru pre... ...ka valsts turpmākais likte... ...apdraudēts." Runas beigās Kejs ...visas tautas atbalstu, lai va...

...apriedes par mili... ...āro sadarbību

...ās pirmdien sākās piecu Bri... ...ģista valstu aizsardzības mi... ...apspriedes, kurās, domājams, ...ēmu bāzi Rietumeiropas ūni... ...astvigās militārās komisijas ...ā darbībai. Ārlietu ministrs ...ju pagājušajā nedēļā šai ...ēmā apspriedās ar Francijas ...ības ministru Ramadjē.

...ijas kara ministrs Šinvels ...ņu paziņoja, ka drīzumā gai... ...ēmuma lēmumu publicēšana ...ēko britu aizsardzības spēku ...ēkumu. „Neviena valsts nav ga... ...ēt pirmo šāvienu," izteicās ..., bet lai nodrošinātos pret ...s varbūtībām, vienīgais ceļš ir ...ības stiprināšana." Šinvels ...ēmumā, ka pēdējie britu ...ības lēmumi par bruņoto spēku ...ēmu papildināšanu nozīmētu ...ēkumu. Tie visi ir tikai pie... ...ības soļi.

...ijas ministru prezidents Hed... ...paskaidrojis, ka Skandināvijas ...militārā sadarbība gan ir vē... ...ēt tā nedrīkst notikt baiļu ...ā. Norvēģijas ministru pre... ...Erhardsens vienošanos par ...ās sadarbību apzīmēja par ...ēko notikumu Skandināvijas ...attīstībā kopš kara beigām.

BBC

Prāsis kongresa ...meklēšanu Ilzes Kochas lietā

...ošinkānu senātors Fergusons ...ēšanas, senāta izmeklēšanas ...ās priekšsēdis, paziņojis, ka ...rastīsot ASV kongresa iz... ...ēkumu, ja amerikāņu armijas ...ēkumu viņam nevarēs dot pietieka... ...paskaidrojumus un pieņemamus ...ā, kādēļ Buchenvaldes koncen... ...ās nometnes komandanta sie... ...ā Kochai mūža ieslodzījuma ...ēmazināts līdz četriem ga...

...ādāms, Ilze Kocha kļuva bē... ...ēvēma ar to, ka bija apsūdzēta ...ēkšanu gatavošanu no koncen... ...ās nometnes upuru ādas. Vi... ...ēkums samazināts jau 8. jūnijā, ...ēkuma publicēts tikai nesen, ...ā Vācijā un ārzemēs.

...ēšu kongresa ...ēkumu ...ēdējais ...ki nepa... ...bas pri... ...20. gadu... ...tiem. M... ...vien, ne... ...būs vieg... ...valstij ... ...laimīgas ...vot kop... ...mu pres... ...raksti, a... ...ka Pado... ...ties no... ...pat kā ...nības iz...

...NIEŠU BA-
...BA -- PALMU
... PLAŠUMS
...TULE LATVIJAI
...NO SPĀNIJAS

...r pretstatu zeme. Naba-
...ieku un zemnieku māji-
... ar bagātnieku greznām
... Pēdējais veldo mazas
...dzības tuksnesī. Bagāti-
...ākā mēr...aukla ir palmu
...ns, jo vienīgi palmu ga-
...aut cik pasargā no saules
...em stariem. Bez bagātnie-
...situēti ļaudis vēl ir virs-
...t virsmākiem mazajiem
...arī lielā cieņa un bijība.
...Roqua kafejnīcā pie vīna
...i čalojat pulciņš spāniešu.
... pāris virsnieku. Sarunas
...apklusa,, un viņi viens pēc
... telpu. Pie galdiņiem pa-
...irsmieki. — Atšķirt spāņu
...enesta pakāpes ir vesela
...etas kursā var tikt tomēr
...tādi: virsnieki valkā lep-
...ņus, seržanti labus saišu
...zemākie instruktori jau
...kiebrus „tankus", bet ka-
...ierinēji ar zābaku skran-
...ltām audekla kurpēm.
...nāt, cik Somijā daudz lie-
...unču, un cik Zviedrijā
...ukstā zviedru plate, bet
...n grūti sameklēt spāņu
...ietiņas. Veikali pilni vi-
...dinā tajām mantiņām, to-
... Pirmcheimā pagatavoti
...strādājumi, cigarešu etvi-
...akstu „Made in England"
...as jau. Heidelbergas aina-
...isam slikti, ja jāpērk dā-
..., jo lielākā kurpe, ko val-
...e, ir 36. numura.
...nogu spāņu tautai pilnīgi
...s vēršu cīņas, kas Spāni-
...a nozīmīgāk nekā Franko
...bazūnētā. Toreadors ir elks.
...un Barselonas laikrakstu
...tikai dažas rindas veltītas
...m Berlīnē vai Palestīnā,
...ē gan garie vēršu cīņu
...Šo iespaidu vēl pavairo
...tēli un triškrāsainu virs-
...mbinācijas. No slavenu to-
...ģimenēm nav atbrīvotas
...ugu biļetes, viņa kausi un
...iņu laizīgi.
... pārpilnas dienas, zvaig-
...ņiem naktis, vērši, Ma-
...s, palmas, kaktusi, netīru
...i, mušas, augļu pārpilniba,
...ņas un tad saule, saule,
...tāda ir Spānija.
...a, septembrī.

Sp. Kl.

Izvots mazākais radio uztvērējs

...rese: ziņo, ka 43 gadus ve-
...ētais Bernhards Vobe iz-
...mazāko radio uztvērēju. Bri-
...ta kastīte ir tikai 11 cm ga-
...ļuma un 7 cm augsta un
...to ja...ama pat kabatā. Vobe
...m burgas tuvumā un gar
...arvāru nostrādājis 10 mēne-
...radio amatieris viņš pazi-
...a 13 gadu. Vobes konstruē-
...vērējam ir īsie un vidējie
...ar to iespējams uztvert ap
...1. Liliputa radio uztvērēju
...juši arī amerikāņi, bet ar
...ojumiem iespējams uztvert
...šīvēka balsi, kamēr mūzika
... slikti. Vobes aparāts esot
...ī mūzikas uztveršanai. Vai-
...erikāņu, angļu, šveiciešu un
...ņu firmas piedāvājušas Vo-
...,000 dolaru par jauno iz-
...nu, bet viņš to nav pārde-
...eiz. Vobe strādā gar otru
...kas būs pirmā uzlabojums.
...ā no agrākajiem radio
...iem, jaunajam aparātam nav
... spuldžu, kas parasti sa-
... uztvērējus.
...i Minchenes inženieri nodi-
... īpašu sabiedrību, kas po-
...a mikro fotografiju. Tuvākā
... paredzēts laist tirgū arī īpa-
...ēcēšanas ierīces, ar kuru pa-
...būs iespējams lasīt mikro
...pārfotografētās grāmatas un
...ntus. Mikro fotografiju kara
...zmantoja slepenie dienesti.
...ksta punktā, piemēram, va-
...i noslēpt vaselu mikro filmu.
...ro fotografiju 20 sējumu lielo
...uza konversācijas vārdnīcu
...ns uzņemt vienā pasā 9×12
... platē. AZ

VĒSTULES REDAKCIJAI

...mulis, Lībekā

KAS ATBILDĒS?

...t kantīnē nopirku brošūru
...šu slepenā dienesta atmi-
...Kaut gan grāmatā nav atzī-
...e autors, ne izdevējs, tomēr
...eikt dažus vārdus.
...hatā aprakstītais skar mūs vi-
...s tāpēc arī jājautā, vai viss
...snība, kas brošūrii raksīts?
...tori varēs savus vārdus aiz-
...arī tad, kad anonimitātes aiz-
...ebūs? To gribētu zināt es un
... citi lasītāji. Varbūt ir kāds,
...rētu uz to atbildēt.

Aizbēdzis krievu urāna raktuvju komandants

Pēc „Die Neue Zeitung" informācijas, šinīs dienās aizbēdzis majors Padess no padomju urāna raktuvēm Zaksijā, kur viņš bija „Objekta Nr. 11" komandants Šnēbergā. MVD apcietinājusi majora dzīvokļa saimnieku vācieti Hofmanu, jo pastāv aizdomas, ka viņš bijis informēts par Padesa bēgšanu. Arī agrākie piecu darbu strādnieki no Aues, kuriem laimējies izbēgt, apliecina, ka padomju personāla dezertēšana no urāna naktuvēm notiek aizvien biežāk. Tiklīdz kādam krievam rodas aizdomas, ka viņu sūtīs atpakaļ uz Padomju Savienību, tas mēģina izbēgt uz Rietumvāciju.

Padomju Savienība aizvien enerģiskāk pūlas izmantot urāna raktuves. Lielākais šāda veida uzņēmums ir tā saucamais „Objekts Nr. 02", kurā iekļautas visas raktuves, kas atrodas agrākās Oberšlemas kūrvietas apkārtnē. Blakus 700 līdz 800 padomju un vāciešu ierēdņiem „Objektā Nr. 02" nodarbināti arī ap 1300 piespiedu darbu strādnieki. Katru dienu notiek jauni urbumi ar speciālām elektriskām mašīnām, kas līdzinās mīnu meklēšanas ierīcēm. Agrākās kūrvietas ielās paceļas milzu akmeņu kaudzes, kuŗām klāt aizvien jaunas, ko piegādā no tīnām šachtām.

Agrākajā kūrmājā atrodas raktuvju pārvalde, kuŗā augsti posteņi esot arī vāciešiem, SED vadītājam Vindišam un FDGB priekšsēdim Šūbertam. Abi minētie kungi pārzina trieciena brigāžu organizēšanu un rūpējas par „stachanoviešiem". Padomju direktora Danielas tuvākais palīgs ir agrākais ogļracis, vācietis Diners. Vācu ierēdņi saņem mēnesī no 800 līdz 1400 marku, kamēr vienkāršā strādnieka izpelņa ir tikai 200 līdz 250 marku. Vācu ierēdņi saņem arī īpašas pārtikas piedevas, lai gan vienīgi Diners šad tad nolaižas šachtās, kamēr pārējie savus „svarīgos" uzdevumus veic pie rakstāmgaldiem.

Viss raktuvju apgabals padots tieši MVD, kuŗa priekšnieks ir majors Vorošins. Bez tam apkārtnē stacionētas arī vācu policijas vienības, kas arī saņem krietni lielākas algas nekā parastā policija. Šis „kalnu policijas" galvenais uzdevums ir gūstīt daudzos bēgļus un nodot tos MVD. Sakerto bēgļu likteņis ir neapskaužams. Parasti viņus tad novieto Annabergas soda nometnē. Tur, piemēram, šachtās trūkst parasto ceļamo grozu, un strādniekiem jānolaižas pazemē vienkārši pa trepēm. Katru nelaimes gadījumu kvalificē par sabotāžu un visus strādniekus bez žēlastības soda. Nelaimes gadījumi tomēr notiek katru dienu. Arī dzīves apstākļi strādniekiem ļoti slikti, vairākas stundas dienā jāpavada ceļā, iekām tiek darba vietās. Dzīvokļos trūkst pat gultu, tā kā nogurušajiem cilvēkiem jāgul uz kailas grīdas.

NZ

Jauns fantastisks ātrums

Savienoto Valstu aviācijas ministrs Stjuarts Saimingtons kādā lidotāju sanāksmē oficiāli paziņojis, ka konstruēta jauna turbolidmašīna. Izmēģinot to lielā augstumā, sasniegts jauns, fantastisks ātrums. Jaunais lidaparāts pārspējis skaņas ātrumu par vairākiem simtiem kilometru. Kā zināms, skaņa sasniedz stundā ap 1200 km. Spriežot pēc Saimingtona paskaidrojuma, jaunās turbolidmašīnas ātrums tuvojas 2000 kilometriem stundā.

AB

Grāfs Bernadots apbedīts

Svētdienas pēcpusdienā Stokholmas Ziemeļu kapsētā apbedīja grāfu Folki Bernadotu, kas krita par upuri ţīdu slepkavām Palestīnā. Jau sestdien Zviedrijas galvapilsētā ierādās Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Trigve Lī un Drošības padomes pašreizējais priekšsēdis, britu delegāts Šērs Kedogens. Abas prominentās personas Bromas lidlaukā sagaidīja Zviedrijas ārlietu ministrs Undens un Bernadota štāba priekšnieks ģenerālis Lundstrēms. Ar speciālvilcieniem un lidmašīnām Stokholmā sabrauca daudz prominentu viesu no pārējām Skandināvijas valstīm un Zviedrijas provincēm.

Bēru svinību kulminācija bija pieminas dievkalpojums Gustava Vāzas baznīcā. Tajā piedalījās Zviedrijas karalis Gustavs V un pārējie karaļnama locekļi, Norvēģijas un Dānijas karaļnama pārstāvji, Starptautiskā Sarkanā Krusta locekļi, ārzemju diplomāti, kā arī īpaša norvēģu un dāņu bijušo koncentrācijas nometņu iemītnieku delegācija, kurus grāfs Bernadots savā laikā izglāba no drošas nāves Vācijā. Plašais dievnams bija greznots lauru kokiem un skuju vainagiem. Katafalks ar grāfa Bernadota šķirstu grima vainagu un ziedu jūrā.

Divi atentāti,

par kuŗiem nevar zināt, vai tie maz gatavoti

Pēc AP informācijas, Argentīnas valsts prezidents Perons pagājušās nedēļas beigās Buenosairesā no savas pils balkona teica runu, kurā apgalvoja, ka „pret viņu un viņa sievu gatavots atentāts". Tam vajadzējis notikt 12. oktobrī, kad prezidents bija paredzējis apmeklēt kādu pirmizrādi teātrī. „Bet Dievs mani arī šoreiz izglāba," patētiski izsaucās Perons. Atentātu esot plānojusi opozicija bijušā amerikāņu sūtniecības atašeja Grifita vadībā. Viņš pašreiz uzturoties Bolīvijā. Pēc Perona apgalvojumiem, aiz Grifita diplomāta maskas esot slēpies starptautisks spiegs. Valsts prezidents uzbrūk arī presei, kas sistēmatiski kūdījusi pret viņu.

Pēc Perona runas, vairāk simtu liels ļaužu pūlis uzbrūka konservatīvā laikraksta „La Prensa" redakcijai un izdemolēja to. Tad kāds pa logu iesvieda rokas granātu, kas pilnīgi sagrāvusi namu. Labi informētas aprindas Vašingtonā izsakās, ka Perona apgalvojumi par atentātu ir vienīgi politisks manevrs, jo pēdējā laikā stipri palielinājusies opozicija pret viņa režīmu. Grifits preses pārstāvjiem paskaidroja, ka apvainojumi pret viņu ir salti meli. Jau kopš diviem gadiem viņš necsot ticies ne ar vienu opozicijas pārstāvi. Argentīnas policijas prezidents ģenerālis Bradness paskaidrojis, ka apcietinātas 13 personas, kuŗu vidū atrodas divi garīdznieki un kāda sieviete. Vašingtonā izsakās, ka nav pamata bažām par attieksmju pasliktināšanos ASV un Argentīnas starpā.

Par otru atentātu UZ ziņo no Triestas: pēc itaļu aģentūras „Astra" informācijas, šinīs dienās bijis paredzēts nogalināt Maršalu Tito. Partizāni minējuši kādu tiltu, pār kuŗu bijis jābrauc Tito automobilim, kad tas atgriezās no ceļojuma pa Dalmāciju. Sazvērestības plāns „laikā atklāts" un maršals Tito izglābies no nāves.

No Vašingtonas ziņo, ka jauna sazvērestība atklāta arī Paragvajā. Terroristi gribējuši nogalināt turienes valsts prezidentu Gonzalesu. Bolīvijā notiek masu apcietināšanas, kas vērstas pret agrākā valsts prezidenta Villarulas nodibināto politisko partiju.

AP, Ber.

Toļati no jauna draud ar pilsoņu karu

Pēc divu mēnešu atpūtas. Italijas komūnistu vadonis Palmiro Toļati svētdien atkal uzņēmās politisko darbību un savas partijas vadību. Šo ieganstu komūnisti izmantoja lielai manifestācijai Romā, kuŗā notika masu sapulces, koncerti un skaistuma karalieņu vēlēšanas, kas gan līdz šim tika uzskatītas par tīri buržuaziskām izdarībām. No visām Itālijas malām speciālvilcienos un autobusos komūnisti devās uz Romu. Kulmināciju sarīkojums sasniedza ar to brīdi, kad runāja Toļati. Rietumi provocējot karu, kuŗā gribot ierauţ arī strādniekus, teica komūnistu vadonis. Vienīgais „miera balsts" ir Padomju Savienība, ko kapitālistiskās valstis nesekmīgi pūlējušās izolēt. De Gasperi valdība turpinot strādnieku apcietināšanas, bet lai neaizmirstot, ka tas varot „radīt pilsoņu karu Itālijā".

Beļģijas ministru prezidents Spāks noraidījis padomju-beļģu biedrības lūgumu aizliegt amerikāņu filmas „Aiz dzelzs priekškara" demonstrēšanu. Pašreiz to izrāda Antverpenē. Arī te komūnisti mēģināja traucēt izrādi. Sadursmēs vairākas personas ievainotas.

BBC

Degollistu un komūnistu sadursmes Parīzē

KEJS LŪDZ TAUTAS ATBALSTU, BET KOMŪNISTI DRAUD AR ĢENERĀLSTREIKU

„Franču tautai jāuzņemas upuri, lai glābtu franku un novērstu chaosu, kas apdraud valsti", šādiem vārdiem ministru prezidents Kejs sestdien sāka savu runu Parīzes radiofonā. Francijas saimniecības stāvoklis, pēc Keja apgalvojumiem, ir apdraudēts. To var glābt vienīgi, kāpinot produkciju un samazinot ražošanas izdevumus. „Franču strādniekiem jāsaprot," teica ministru prezidents, ka valsts turpmākais liktenis ir apdraudēts." Runas beigās Kejs lūdza visas tautas atbalstu, lai varētu reālizēt iecerēto saimniecības programmu.

Par atbildi uz Keja runu komūnistu kontrolēto arodbiedrību apvienības priekšsēdis paziņojis, ka strādnieki „sākšot cīņu, lai uzlabotu savu stāvokli". Jau 4. oktobrī notiks ģenerālstreiks ogļraktuvēs. Tā beigu termiņš nav paziņots. Draud izcelties jauni streiki arī citās rūpniecības nozarēs. Sestdien Parīzē notika jaunas sadursmes degollistu un komūnistu starpā. Vairākas personas ievainotas. Līdz 16. novembrim franču parlaments aizgājis atvaļinājumā. Septiņas nedēļas palikušas ministru prezidenta Keja rīcībā. Ja šai laikā viņam izdosies reālizēt savu saimniecības programmu, tad valdības turpmākais liktenis nebūs tik apdraudēts, kā līdz šim.

BBC, BB

Apspriedes par militāro sadarbību

Parīzē pirmdien sākās piecu Briseles pakta valstu aizsardzības ministru apspriedes, kuŗās, domājams, radīs reālu bāzi Rietumeiropas ūnijas pastāvīgās militārās komisijas tālākai darbībai. Ārlietu ministrs Bevins jau pagājušajā nedēļā šai jautājumā apspriedās ar Francijas aizsardzības ministru Ramadjē.

Anglijas kara ministrs Šinvels sestdien paziņoja, ka drīzumā gaidāma jaunu lēmumu publicēšana par tālāko britu aizsardzības spēku uzlabošanu. „Neviena valsts nav gatava šaut pirmo šāvienu," izteicās Šinvels, „bet lai nodrošinātos pret visām varbūtībām, vienīgais ceļš ir aizsardzības stiprināšana." Šinvels atsauca baumas, ka pēdējie britu valdības lēmumi par bruņoto spēku rezervju papildināšanu nozīmētu mobilizāciju. Tie visi ir tikai piesardzības soļi.

Dānijas ministru prezidents Hedtofts paskaidrojis, ka Skandināvijas valstu militārā sadarbība gan ir vēlama, bet tā nedrīkst notikt baiļu ietekmē. Norvēģijas ministru prezidents Erhardsens vienošanos par militāro sadarbību apzīmēja par svarīgāko notikumu Skandināvijas valstu dzīvē kopš kara beigām.

BBC

Prasīs kongresa izmeklēšanu Ilzes Kochas lietā

Republikāņu senātors Fergusons no Mičiganas, senāta izmeklēšanas komisijas priekšsēdis, paziņojis, ka viņš prasīšot ASV kongresa izmeklēšanu, ja amerikāņu armijas iestādes viņam nevarēs dot pietiekamus paskaidrojumus un pieņemamus motīvus, kādēļ Buchenvaldes koncentrācijas nometnes komandanta sievai Ilzei Kochai mūža ieslodzījuma sods samazināts līdz četriem gadiem.

Kā zināms, Ilze Kocha kļuva bēdīgi slavena ar to, ka bija apsūdzēta par abažūru gatavošanu no koncentrācijas nometnes upuru ādas. Viņas sods samazināts jau 8. jūnijā, bet lēmums publicēts tikai nesen, radot izbrīnu Vācijā un ārzemēs.

Višinska uzbrukums

(Turpinājums no 1. lpp.)

Atskaitot komūnistu un galēji kreisos laikrakstus, visas pārējās preses komentāri Višinska runai nav labvēlīgi. Daudzi britu un franču periodiskie izdevumi ironizē par padomju ārlietu viceministra pūlēm iestāstīt pasaulei Maskavas miermīlīgos nolūkus. Tā Londonas „The People" raksta: „Spēle turpinās, un tās vadītājs ir mums visiem labi pazīstamais Višinska kungs. Savā runā viņš nepateica nekā jauna. Tā ir tikai padomju skatloga dekorāciju maiņa." „Sunday Times" un amerikāņu „New York Herald Tribune" skaidri pasaka, ka Višinskis savu runu teicis vienīgi propagandas nolūkiem. Parīzes labā virziena laikraksts „L'Aurore" konstatē, ka pasauli šodien vairs nevar pārsteigt skaistiem vārdiem. Vienīgi darbi var liecināt par kādas valdības labo gribu. Vairāki franču laikraksti norāda, ka Višinska runa lielā mērā līdzinās Hitlera runām.

BBC politiskais redaktors, komentējot pēdējās nedēļas svarīgākos notikumus, norādīja, ka Padomju Savienības stāvoklis šai Apvienoto Nāciju sesijā nav viegls. Kaut arī Maļiks draudēja, ka „veto tiesību apspriešana var radīt ļoti ļaunas sekas", to tomēr uzņēma darba kārtībā. Tāpat pret krievu gribu apspriedīs Korejas un Grieķijas jautājumu, kā arī Maskavas aizliegumu krievu sievām doties pie saviem angļu vīriem, ko ierosināja Čīle. Šis pēdējais komplekss Kremlim sevišķi nepatīkams, jo pasaules atklātības priekšā tiks iztirzāts viens no 20. gadu simteņa nehumānākiem aktiem. Maskavas lēmumu tas, droši vien, neietekmēs, bet krieviem nebūs viegli pierādīt, ka padomju lielvalstij tik svarīgas pārdesmit nelaimīgas sievietes, kas nedrīkst dzīvot kopā ar saviem vīriem. Rietumu prese, it sevišķi Londonas laikraksti, aizvien biežāk raksta par to, ka Padomju Savienība varētu izstāties no Apvienotajām nācijām, tāpat kā savā laikā no Tautu Savienības izstājās Vācija un Japāna.

DAŽOS VĀRDOS

10.000 DP līdz gada beigām paredz uzņemt Austrālija, kas pavisam grib dot iecelošanas iespēju 200.000 pārvietotām personām. IRO padome Ženēvā nolēmusi uzaicināt arī Šveici un Italiju iestāties šai organizācijā.

Par pirmajiem robežincidentiem ar Albāniju ziņo Belgrades laikraksti. Kesmetas apgabalā, Dienvidslavijas territorijā, esot ielauzušās lielākas albāņu vienības. Tās musinājušas iedzīvotājus sacelties pret Tito. Pagājušajā mēnesī no Albānijas izraidīti 177 dienvidslavi.

Divus vadītājus padomju ierēdņus Vīnē apcietinājusi krievu policija, ziņo UP. Tie ir padomju tieslietu nodaļas vadītājs sabiedroto kontrolpadomē ģenerālmajors Fetotjevs un viņa vietnieks Štendinskis. Viņi esot pārāk biedrojušies ar austriešu ierēdņiem.

Markosa partizāni ielauzušies Ziemeļgriekijas pilsētā Kastorijā, ziņo UP. Markoss cīnās ievainots un nogādāts Albānijā. Kara ministrs Stratoss izteicies, ka no Gramosa kalniem padzītie partizāni Albānijā atkal apbruņoti un atgriezušies.

Tikai 290 padomju pilsoņu bija palikuši ASV augustā, no tiem 81 darbojās „Amtorgā", padomju tirdzniecības organizācijā. 1945. g. ASV vēl bija pāri par 2500 padomju pilsoņu.

Tsinanas pilsētu, kas ir ievērojams tirdzniecības centrs Nankingas provincē, ieņēmuši komūnisti. Tie uzbrukuši ar 200.000 vīriem. kamēr valdības karaspēkā bija tikai ap 70.000 karavīru.

Pirmo uzņēmumu atomenerģijas izmantošanai elektrības vietā uzsāks būvēt ASV. Darbi ilgs apmēram 18 mēnešus.

Nāves sods par zādzību un spekulāciju ar pārtikas kartītēm pirmo reizi piespriests Prāgā. Nāves sods par šāda veida pārkāpumiem paredzēts pirms gada izdotā likumā.

Ik pēc 58 minūtēm Vācijā iznāk jauns okupācijas iestāžu rīkojums, aplēsis „Times". Pagājušajā gadā Berlīnē izdoti 214, franču joslā 415, amerikāņu joslā 1846, angļu joslā 2029, bet padomju joslā ne mazāk kā 4678 militārās valdības rīkojumi.

Bijušo feldmaršalu Brauchiču, Manšteinu un Rundštetu, kā arī ģenerālpulkvedi Štrausu, pārveda uz britu kara slimnīcu Hamburgā.

Viena kāja amputēta vācu sociāldemokratu pirmajam priekšsēdim Šumacheram.

Griesti iegāzušies kādā Berlīnes amerikāņu sektora kinoteātrī, pie kam daļa skatītāju aprakta zem drupām. Pēc iepriekšējām ziņām, 14 personas nosistas, bet 18 smagi vai viegli ievainotas. Kinoteātrī izrādes laikā bijuši pavisam 400 skatītāju.

Zviedru prese ziņo par igauņu komūnistu „prezidenta" pašnāvību

Atsaucoties uz zviedru laikraksta „Stockholms Tidningen" informāciju, amerikāņu UP aģentūra ziņo, ka „Igaunijas padomju republikas prezidents" izdarījis pašnāvību, lai viņam nebūtu pēc Maskavas pavēles jādeportē piespiedu darbos uz Sibiriju 40.000 igauņu.

Šai informācijā, ko pārņema Štutgartes raidītājs un vairāki vācu laikraksti, nekādi tuvāki apstākļi nav minēti. Patlaban Igaunijas PSR augstākās padomes priekšsēdis ir Eduards Pells, bet ministru padomes priekšsēdis Aleksandrs Veimers, kurš pirmās padomju okupācijas laikā bija vieglās rūpniecības tautas komisārs, bet pēc atgriešanās Igaunijā 1944. g. tika par ministru prezidentu. Par Pella personu tuvāku ziņu nav pat igauņu trimdinieku aprindās.

Kompetentas igauņu bēgļu aprindas uzskata par iespējamu arī versiju, ka **minētā ziņa** varētu attiekties ne uz Pellu, nedz Veimeru, bet uz agrāko Igaunijas PSR augstākās padomes priekšsēdi Dr. Johannesu Varresu. Pella priekštecis Varress pēkšņi mira 1947. g. beigās, pie kam par viņa nāves iemesliem neko tuvāku atklātībā nepaskaidroja. Jau tolaik par noslēpumaino nāves gadījumu radās vairākas versijas. Viena no tām bija pašnāvība, otra — pretošanās Maskavas rīkojumiem.

Somi likvidē slepeno policiju

Somijas valdība nolēmusi likvidēt slepeno policiju, ko kontrolēja komūnisti. Tās locekļus iekļaus parastajā policijā. Ministru prezidents Fagerholms uzdevis nodibināt īpašu komisiju, kas kontrolēs slepenās policijas likvidāciju. Lai vēlāk nepārmestu politiskajām partijām neobjektivitāti, minētās komisijas locekļi būs vienīgi civilierēdņi. Kad priekš pusotra gada parlaments noraidīja priekšlikumu samaksāt slepenās policijas izdevumus no Somijas budžeta, tika iecelta īpaša komisija, kuras uzdevums bija pārbaudīt slepenās policijas, vai, kā Helsinkos to sauca, „Stapo" darbību.

Atklājās pavisam dīvainas lietas: slepenpolicija pastāvīgi uzraudzīja apmēram 80.000 personu, kontrolēja pat valsts prezidenta telefona sarunas un klausīja vienīgi iekšlietu ministram Leino, kas ir komūnists. Policijas rīcībā bija speciāli aparāti, ar kuŗiem varēja noklausīties 10 telefona sarunas uzreiz. Lai gan jau tūdaļ pēc Leino atsaukšanas komūnisti izsludināja ģenerālstreiku, ministru prezidents liekas stingri nolēmis uz visiem laikiem izdzēst „Stapo" vārdu no somu konversācijas. Politiskās aprindās Helsinkos sagaida, ka komūnisti arī šoreiz pretosies visiem līdzekļiem.

NZ

Berlīnes jautājumu nodod Drošības padomei

(Turpinājums no 1. lpp.)

lāk par TASS paskaidrojumu norāda, ka tajā pilnīgi atmesta agrākā padomju nostāja, it kā blokāde radusies „tehnisku grūtumu" dēļ. Šis ieganst vairs nefigurē, tā ka nav vairs šaubu par blokādes politiskajiem iemesliem arī pēc pašu krievu paskaidrojuma.

Argentīnas ārlietu ministrs Bramulja svētdien Parīzē izteicās, ka pēc viņa domām, kara briesmas vārētu novērst, parakstot mierlīgumus ar Vāciju un Japānu. Anglijas kara ministrs Šinvels svētdien paskaidroja, ka tiešu kara briesmu neesot, bet Lielbritanijai, ja tā vēlas nodrošināt mieru, nepieciešami darīt visu savu aizsardzības spēku stiprināšanai. Beļģijas agrākais ministru prezidents un tagadējais ministrs van Zēlands izteicās, ka pietiktu tikai ar labu gribu no abām ieinteresētajām pusēm, lai novērstu kara briesmas.

BBC diplomātiskais korespondents izcēla krievu prasību par absolūtas atsaukšanas kontroles nodošanu padomju iestādēm. Ja rietumvalstis šīs prasības pieņemtu, tad tas praktiski nozīmētu, ka Padomju Savienība spētu apturēt arī pārtikas piegādi Berlīnei gaisa ceļā. Bija gaidāms, ka lietu nodos UN kopsapulcei, bet ne Drošības padomei, jo tā nav domāta lielvalstu savstarpējo konfliktu izšķiršanai. Bet iesnieguma nodošana Drošības padomei nenozīmē, ka tas nenonāk apspriešanā arī kopsapulcē.

Kārtējā BBC komentārā no kompetentas puses iesniegumu UN atzīna par vienīgo pareizo rietumvalstu rīcību pašreizējos apstākļos, bet izteica šaubas, vai iesniegums dos kādus praktiskus rezultātus. Drošības padomē Padomju Savienība iespējams izmantot savas veto tiesības, bet kopsapulce šādā gadījumā var pieņemt tikai kādu ieteikumu, bet ne saistīgu lēmumu. Pasaules sabiedrisko domu tomēr jautājuma iztirzāšana UN forumā mobilizēs stiprā mērā. No jauna rodas jautājums, vai Padomju Savienība šai gadījumā nevēlēsies aiziet no UN. Liberālais angļu laikraksts „Manchester Guardian" izteicās, ka nespēja rast Berlīnes jautājumā atrisinājumu vēl vairāk graus UN prestižu, pierādot šīs organizācijas vājumu.

BBC, BB, St, M

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

KĀDA ATKALREDZĒŠANĀS

BIJ. SABIEDRISKO LIETU MINISTRA A. BĒRZIŅA ATMIŅAS

✡

Pēc ievietošanas Zachsenhauzenas koncentrācijas nometnē, komūnistu funkcionāri panāk, ka ministru A. Bērziņu norīko vissmagākos darbos. Apcietinātais ridzinieks Matrosovs ierosina no šiem darbiem „atpirkties", kas arī izdodas.

✡

XXVI

Otrā dienā, saņēmis 2 markas, priekšstrādnieks kļuva gluži cits cilvēks. Nekliedza, negrūstīja vairs, bet pats svarīgākais — no dēļu nešanas norīkoja pie frančiem atņemto kara ratu laušanas. Varēju tiešām just, ka esmu uz laiku izglābts, jo jaunais darbs, salīdzinot ar iepriekšējo, bija tīrā atpūta.

Nu strādājām kopā ar Matrosovu. No tām 2 markām arī viņam atlēca savs labumiņš. Kad priekšstrādnieka draudzība bija nopirkta, tiešām varēja strādāt vairāk ar acīm kā rokām, jo SS vīri mūsu darba vietā iegriezās samērā reti. Bet kustēties tomēr vajadzēja. Lai „nepārspīlētu", kā to teica Matrosovs, reiz abi nesām uz malkas blāķi vienu rata rumbu ar trim spieķiem. Abi bijām par to lepni, jo domājām, ka ar to esam sasnieguši šeit iespējamo slinkošanas rekordu. Bet jau atceļā sastapām divus frančus, kas nesa vienu vienīgu rata spieķi. Matrosovs savieba seju un paziņoja:

„Ir par mums arī vēl gudrāki. Tos vairs pārspēt nav iespējams, jo kur lai ņem tikai pusspieķi?"

Reiz mūsu darba laukumā iebrauca lieli, gumijas riepām apriepoti rati. Tos vilka astoņi valgos iejūgti vīri. Viena seja likās kaut kur redzēta. Arī viņš raudzījās uz mani, kā ko atminā meklēdams. Piegāju. Apvaicājos. Grāfs Potockis. Jā, bijām paziņas no kādām medībām Polijā 1938. gada agrā pavasarī. Likteņa kaprīzes pēc dažiem gadiem nu līka mums abiem sastapties kā vergiem. Kā vēlāk uzzināju, Potockis nosūtīts uz iznīcināšanas nometni Gros-Rozenā un tur sev padarījis galu, mezdamies pakaļ akmeņlauztuves sētā.

Tās nelielās priekšrocības, ko salīdzinājumā ar izolācijas barakām deva lielā nometne, bija pavisam niecīgas. Tiesības rakstīt vienu vēstuli mēnesī, varēja saukt vai par vienīgo tādu priekšrocību.

Bez smagā darba briesmas nometnes iemītniekiem bija SS vīri. Vairumā zadisti vai fanātiski nacionālsociālisti. Pietika, ja tie bija sliktā garastāvoklī, lai apcietinātos nosistu vai sakropļotu bez kāda iemesla. Cik bieži gadījās redzēt, kad SS vīrs sit, spārda kājām vai žņaudz kādu, pametot to beigtu vai pusdzīvu gulot. Neviens tad bez īpaša rīkojuma nedrīkstēja nelaimīgam sniegt kaut niecīgāko palīdzību.

Notika arī cilvēku masveida iznīcināšana. 1941. gada vasarā krematorijas tuvumā apcietinātie amatnieki uzbūvēja īpašu cementa telpu biezām sienām cilvēku šaušanai. Tās vienu malu norobežoja bārkstaiņs aizkars, aiz kura zemāk atradās sliedes ar vagonetēm. Turpat arī noteka asinīm un šļūtene telpas izskalošanai. Priekškara tuvumā uz grīdas bija iezīmēts aplis. Tam blakus auguma mērs. Nāvei nolemtam iepriekš neko neteica. Pēc izģērbšanās tam lika nostāties ar seju cieši pie aizkara iezīmētā vietā it kā auguma mērīšanai. Baltā ķitelī tērpies bende, izlikdamies par ārstu, tad no mugurpuses ar šāvienu pakausī to pēc pārbaudītās komūnistu metodes nošāva. Lai šāviņa troksnis vēl vairāk noslāpētu, šaušanas laikā spēcīgā pastiprinātājā noraidīja mūziku.

Lielākais skaits, ko nošāva vienā naktī, bija 596 cilvēki. Pa 25 ar smago auto tos nogādāja no blokiem šautuvē. Kamēr nākošo partiju veda, apcietinātiem vajadzēja savus nošautos biedrus vagonetēs izstumt no „kautuves" (tā šo vietu sauca) un novietot šķūnī blakus krematorijai. Šaušanu no pl. 11 vakarā līdz 3 no rīta veica pieci šarfīreri. Visi viņi, kā stāstīja, bija ģimenes cilvēki. Ģimenes dzīvoja turpat nometnes tuvumā savrupmājiņās.

Netālu no šautuves pacēlās karātavas. Arī tās lietoja vai katru nakti.

Masu iznīcināšana nometnes iemītnickus smagi nomāca. Sevišķi nepanesamas bija pāris dienas pēc lielās cilvēku apšaušanas. Krematorija nespēja šādus vairumus līku sadedzināt. Tālab uzstādīja astoņas pārvadājamās krematorijas. Sadedzinātas gaļas saldenā smaka dienām smacēja cilvēkus, novedot tos līdz izmisumam, nervu sabrukumam un pašnāvībai.

Visizdevīgāko pašnāvības veidu — iešanu virsū sargpostenim — ieskaitīja par visdrošāko. Apcietinātiem bija liegts tuvoties dzelonstiepļu žogam tuvāk par [illegible] metriem. Ja kāds šos noteikumus pārkāpa, no sarga torņa bez brīdinājuma šāva. Pašnāvnieks izmeklēja sarga tornim tuvu vietu un lēca žogā. Dienā dzirdot vienā vai otrā nometnes stūrī atsevišķus šāvienus, ar lielu noteiktību varēja zināt, ka atkal kāds nelaimīgais ir „aizgājis uz posteni".

Mocību veidi bija dažādi, piemēram, cilvēku nolikšana ziemas laikā zem aukstas dušas. Ja pēc 15 minūtēm nelaimīgais vēl bija dzīvs, tad pārsaldēšanās radīja vai nu plaušu karsoni, vai kādu citu kaiti, kas galu galā izbeidza nelaimīgā dzīvi. Šiem līdzīgi nāvēšanas veidi oficiālos nāves sodu veidos netika minēti un bija vai nu nometnes vadības, vai atsevišķa funkcionāra „brīvas fantazijas" rezultāts.

No dažādiem soda veidiem par jaunāko uzskatīja „stabu". Tas nozīmēja, ka pie zemē ierakta staba ar uz rokām apmestu ķēdi uzvilka cilvēku tik augstu, ka zemei skārās tikai baso kāju pirkstgaļi. Rokas aizliktas aiz muguras, un viss ķermeņa svars jāiztur plecu locītavām, kas rada nepanesamas sāpes. Stāstīja, ka neesot bijis gadījuma, kur kāds no tādā veidā pakārtiem nebūtu zaudējis samaņu jau pirmās 10 minūtēs. Bet samaņas zaudēšana nenozīmēja mocību beigas. Ja kādam bija piespriests „stabs" 30 minūtes, tad samaņas zaudētāju mocītāji nolaida zemē, aplēja ar spaini auksta ūdens un tiklīdz nelaimīgais samaņu atguva, to vilka no jauna pie staba. Un tā kamēr pilnas 30 minūtes.

Arī parastais mirstību procents nometnē bija loti augsts: vasaras mēnešos 50—60 cilvēku dienā, bet ziemā trīsreiz vairāk. Pēc darba laukā nebija iespējams sasildīties, jo guļamtelpas nekurināja cauru gadu. Puteņa naktīs caur dēļu sienu vējš vietām savilka uz grīdas paprāvas sniega čupas. Segties drīkstēja tikai ar divām segām un apakšbikses, kam tādas bija, nedrīkstēja gulot palikt uzģērbtas. Par šo noteikumu pārkāpšanu vainīgam draudēja 25 sitieni.

Vienīgi par tīrību nevarēja sūdzēties. Barakas tika rūpīgi izmēztas un izmazgātas. Katrs apcietinātais, atskaitot polus, saņēma 2 palagus mēnesī un ik nedēļas vienu dvieli sejai un otru trauku slaucīšanai. Katru ceturtdienu pārbaudīja, vai nav kukainu, bet ik pēc divām nedēļām obligāti vajadzēja iet zem dušas.

Alfreds Bērziņš

✡

Turpinājumā lasiet

„NEĶĪTRS PIEDĀVĀJUMS"

Arturs Kaugars

Es nepaliksu svešumā

Es cirtīšu namu Alaskā
Vai Vergu ezera malā.
Es cirtīšu namu, un dēļi man augs,
Kas nepazīs vergu gara.

Un ja es būšu jau vecs un līks,
Kad pasaule pārtaps par jaunu,
Mani dēļi mani aizvedīs
Uz zemi, ko mīlu, kur augu.

Bet ja mani pelni jau glabāsies
Skanīgā metalla traukā,
Mani dēļi tos atpakaļ aizvedīs
Un izkaisīs ziedošā laukā.

Modernais Kazanova Italijā

Nesen kādā Romas elegantākajā kvartalā norisinājās liels skandāls: no teātra automobilī tikko bija atgriezies Franko Ciolli ar savu 20 gadu veco skaisto māsu Emīliju. Kad abi jaunieši grasījās ieiet namā, no tumsas pēkšņi iznira kāds nepazīstams vīrietis, notrieca Franko ar dūri zemē, iesēdināja Emīliju tuvumā novietotajā mašīnā un lielā ātrumā aizbrauca. Par gadījumu ziņoja policijai, kas izsludināja trauksmi, jo Ciolli ir viena no ievērojamākām Romas ģimenēm. Vainīgais līdz šim tomēr nav atrasts.

Pamazām noskaidrojās, ka tas nav pirmais gadījums, kad Romā nolaupa jaunas, skaistas meitenes vai sievas. Jau 211 dailā dzimuma pārstāves sapņaini atceras „romantisku dēku" ar elegantu džentlmeni. Pamazām noskaidrojās, ka jaunais Itālijas „Kazanova" saucas Silvano Kerasani. Viņš cēlies no kādas senas itaļu ģimenes, kas pieder Romas labākai sabiedrībai. Kara laikā Kerasani dezertējis no armijas un atgriezies Itālijā tikai 1947. gadā. Kopš tā laika, tā mazākais apgalvo itaļu prese, viņš „nolaupījis" vairāk kā 200 sievas un jaunavas. Policijai izdevies noskaidrot, ka Kerasani sistēmatiski rakstal dienas grāmatu, kurā atzīmēti visu „romantisko dēku" dalībnieču vārdi, adreses un tīri personīgas dabas piezīmes. Citā grāmatā atzīmēti to sieviešu vārdi, kuras Kerasani izraudzījis par nākamās „dēkas" dalībniecēm.

Līdz šim jaunais „Kazanova" aizbēdzis vienīgi ar jaunām, skaistām sievietēm. Pret dāmām viņš izturoties ar lielu uzmanību un taktu. Pagaidām nav skaidrības, vai Kerasani dodas uz vienu vietu, vai arī tās maina. Viņš esot vienmēr loti galants un izpildot katru niecīgāko savas pavadones vēlēšanos. Sievietes tiekot pilnīgi apbērtas ziediem un pēc kāda laika, kad „atgriežoties pie vecākiem vai vīriem", par dāvanu saņemot vērtīgus dārgakmeņus. Lielākā daļa sieviešu atsakoties sniegt jebkādu informāciju par Kerasani un nesakot par viņu neviena launa vārda. Pašreiz, kad kāiās sacelta visa Italijas policija, 200 sieviešu klusībā lūdzot, lai Silvano arī šoreiz laimētos.

Baltiešu sportisti Zviedrijā godina grāfa Bernadota piemiņu

Pirmajās Zviedrijas baltiešu meistarsacīkstēs vieglatlētikā, futbolā un volejbolā piedalījās tikai latvieši un igauņi. Sarīkojumu ievadot, sportisti ar klusuma brīdi godināja grāfa Bernadota piemiņu. Dalībniekus uzrunāja igauņu ministrs Zviedrijā Loretejs un Latvijas sūtniecības sekretārs Kreicbergs. Vieglatlētikā teicamākos rezultātus sasniedza igauņu bijušais Eiropas meistars lodes grūšanā Aleksandrs Krēks, 100 m skrējienā uzvarēja O. Lininš (l.) 11,6; 2. Veidemans (ig.) 11,9; 3. Kupers (ig.) 12,1 sek. 200 m 1. Kaljuve (ig.) 24,2; 2. Norvels (ig.) 24,4; 3. Veidemans (ig.) 24,6; 4. T. Brūns (l.) 24,8 sek. 400 m 1. Norvels (ig.) 54,7 sek.; 2. R. Splīts (l.) 55,1 sek. 800 m 1. R. Splīts 2:09,1; 2. Toivonens (soms, kas startēja ārpus konk.) 2:12,8 min. 1500 m 1. Oksārs (ig.) 4:18,3; 2. E. Janovskis (l.) 4:55,5 min. 110 m barj. 1. V. Palango (ig.) 16,0; 2. A. Grauduiņš (l.) 17,2; 3. A. Ristamecs (l.) 19,7 sek. 4×100 m 1. latvieši (Grauduiņš, Reneslācis, Brūns, Lininš) 47,5; 2. igauņi 48,1 sek. 100+200+300+400 m 1. latvieši (Grauduiņš, Lininš, Brūns, Splīts) 2:10,6; 2. igauņi 2:12,2 min. Tāllēkšanā 1. Palango 6,63; 2. Salums (ig.) 6,22; 3. T. Brūns (l.) 5,62 m. Augstlēkšanā 1. A. Evers (ig.) 1,80; 2. Palango 1,80; 3. Ratme (ig.) 1,75 m. Trīssolīlēkšanā 1. Palango 13,58; 2. Salums 13,45; 3. A. Grauduiņš 12,08 m. Lodē 1. A. Krēks (ig.) 15,38; 2. Frībergs (ig.) 13,57; 3. Hermans (ig.) 12,53 m. Diskā 1. A. Krēks 43,93; 2. Frībergs 43,06; 3. Kutsārs (ig.) 40,99 m. Šķēpā 1. H. Moks (ig.) 63,97; 2. G. Pēts 47,73; 3. L. Pello (ig.) 42,06 m. Sieviešu sacensībās 60 m 1. bija A. Purina (l.) 9,3; 2. Pedele (ig.) 9,3; 3. Saksene (ig.) 9,4 sek. Augstlēkšanā 1. Pedele 1,475; 2. Saksene 1,27 m. Lodē 1. Pedele 9,88; 2. Saksene 8,42; 3. Purina 6,96 m. Futbolā latvieši un igauņi spēlēja 3—3 neizšķirti, kaut 1. puslaiks beidzās 3—1 mūsu labā. Latviešu vienībā bija V. Šmits, M. Vieglinš, A. Strunke, E. Krastiņš, E. Klaišis, R. Veide, E. [illegible]ovskis, Raits, A. Spāks, Zvirbulis un A. [illegible]ovs. Volejbolā latviešu izlase (Gērmanis, Ristamecs, Ritums, Šmits, Grīvainis, E. Kivlītis) savus igauņu pretiniekus pārveica 15—3, 15—3. Sarīkojums Zviedrijas baltiešu vidū bija modinājis lielu interesi.

Art. Grauduiņš

ARĪ AUSTRĀLIJA REIZ VĒLAS RĪKOT OLIMPISKĀS SPĒLES

Austrālieši vienmēr čakli mērojuši tālu ceļu, lai piedalītos olimpiskajās spēlēs, kas līdz šim notikušas tikai Eiropā un Amerikā, bet nekad vēl Āzijā un Austrālijā. No Melburnas ziņo, ka pašreiz tur veikti priekšdarbi moderna sporta stadiona būvei, kur būs vietas 100.000 skatītājiem. Austrālieši stadiona būvi sākuši cerībā, ka viņiem atļaus sarīkot 1956. gada olimpiskās spēles.

Latviešu vieglatlēts V. Sališs startēja Tūtingbekas sporta kluba meistarsacīkstēs Londonā un izcīnīja trīs pirmās vietas, uzvarot 100 jardu (11,0 sek.), 220 j. (23,9 sek.) un 440 j. (53,7 sek.) skrējienā.

Eriks Pētersons, latviešu rekordinternacionālais futbolists, tagad spēlē Bādenes „landesligas" spēcīgajā Karlsrues vienībā Phönix, kas cīnās par atgriešanos Dienvidvācijas virslīgā.

Valkas nometnes pārbaudes sacīkstēs vieglatlētikā A. Upeniece, A. Kažoka, I. Vimba un V. Bebre skrēja 4×60 m 33,4 sek., bet T. Purvina, B. Arājuma, D. Bērziņa un M. Iesalnieka 34,9 sek. V. Bebre grūda lodi 9,31 m un meta šķēpu 23,83 m.

Fišbachas YMCAs jaunatnes basketbolisti uzvarēja Valkas jaunatni 46—38, bet zaudēja Valkas zēniem volejbolā.

SLUDINĀJUMI

LASIET „CEĻA" 7.—9. BURTNĪCĀ (JŪL. — SEPTEMBRA):

Kn. Lesiņa jaunāko noveli, A. Dziļuma kult. fonda godalgotā „Sark. velna" un „Ceļā" iespiestā „Meža Andrieva" pasaku cikla patstāvīgo 3. d. „Sētnieks" (par putnu dzīvi), Zinaīdas Lazdas, P. Ērmaņa, T. Zeltiņa, M. Čuibes, Kl. Zāles, J. Širmaņa, J. Bičola (par M. Zīvertu) un prof. A. Švābes (Jaunā vēstures filozofija) darbus. Ļoti plaša chronika (J. Vītola, K. Zariņa dzīves un mākslas vērtējumi, jaunākās grāmatas, dziesmu svētki, teātru uzvedumi).

Burtnīcas cena DM 2,50. Pērkama visos lielākos grāmatu veikalos nometnēs. Pasūtināma apgādā. Nāk. burtnīca iznāks novembrī. (110) Apgāds „Ceļš" (V. Mežezers), Würzburg, Centr. DP Camp.

Kas ko zināšu par Albertu Vilku, dz. 1917. g. 9. XII Paismanes pag., n. Pēdējā dzīves vieta Rīgā, Jumaras ielā Nr. 9, dz. 9. Pēdējās ziņas no Rīgas centrālcietuma 1944. g. 6. IX. Lūdzu ziņot A. Pētersonam: YMCA Hostel Wooler, Northumberland, Great Britain. (109)

Konstanci Reķi, dz. Velkmi un Aleksandru Sīmani, bij. Kaugas iec. (Dundagā) mežzini, meklē Arturs Deksnis: Västberga 5, Stockholm 32, Sverige. (111)

Rūta Skujiņa

✡ ✡ MĀMIŅA ✡ ✡

Rūta Skujiņa

Dārzos brieda zirņu un pupu pākstis un sārti metās tomātu vaigi, kad māmiņa ar vecmāmiņu sāka staigāt asarās piesarkušām acīm.

Varis viņām trinās gar kājām un mēģināja rast atbildes uz simtiem jautājumu, kas ik dienas neatlaidīgāki ložņāja pa viņa smadzenēm.

Senāk vecmāmiņa viņu vienmēr pacietīgi uzklausīja un atbildēja, bet ar māmiņu šīs lietas tik viegli negāja. Pēc trešā, ceturtā jautājuma sekoja draudzīgs, bet nepacietīgs mājiens:

— Ej nu! Liec mani mierā! Tu redzi, ka es tagad lasu! Tu redzi, ka es strādāju! Tu redzi, ka man tūliņ tur un tur jāskrien! Ej pie vecmāmiņas!

Pēdējā laikā Vari bija apstājušas domas par tēti. Tas sākās tais dienās, kad plauka ceriņi un pļavas metās sārtas bezdelīgactiņu ziedos. Tad viņam bija arī tētis tāpat kā kaimiņu Andiņai un Jurītim. Bija un atkal izbija. Vecmāmiņa ar māmiņu teica, ka tētis esot karavīrs, ka viņam jākarojot pret ienaidniekiem, kas tīkojot atņemt dzīvību un brīvību visiem, pat vecmāmiņai un viņam, mazajam Varim, kas vecmāmiņas mājās Sudrabsalās, Juglas upes krastā, skaitija tikai savu ceturto gadu.

Kas ir dzīvība, to Varis sāka pamazām apjaust. Dzīvība lidoja gaisā ar putniem un tauriņiem, dzīvība nāca kā priecīga vēsma no Pakana mutes un skanēja mazo kakēnu naudēšanā. Dzīvība lēkāja ar jēriem un teļiem pa ganībām, un dzīvība zvanīt zvanīja viņa paša smieklos, gavilēs un alkās zināt vēl nezināmo. Dzīvība slēpās vecmāmiņas rokās, kad tās pieglauda Vara linu balto galvu pie savām krūtīm. Un dzīvība zibēt zibēja māmiņas melnajās acīs un sārtajās lūpās, kas vakaros, labunakti sakot, pieskārās Vara vaigiem un pierei.

Un arī nāvi Varis jau apjauda. Nāve ir tā, kas sastindzināja putnina spārnus, kuru vecmāmiņa vienam atņēma kaimiņu meinajam runcim. Nāve ir tā, kas nekustīgu padarīja balto jēru, kuram bēris bija iespēris ar kāju.

Vairāk nāves Varis nebija redzējis.

Varim likās, ka dzīvība ir daudz, daudz varenāka par nāvi. No nāves varbūt var izvairīties. Ja putnēns būtu uzlidojis mākoņos, tad runcis tam netiktu klāt, un ja jēriņš nebūtu palidis zem bērā kājām, tad viņš tam nebūtu spēris. Bet kā lai izvairās no dzīvības?

Dzīvība un nāve būtu puslīdz saprotamas. Bet kas ir brīvība? Kas ir brīvība, kuru ienaidnieks grib atņemt un par ko cīnīties aizgājis tētis?

Pakanam atņēma brīvību, kad to ieslodzīja pelavniekā toreiz, kad pagalmā iebrauca liela automašīna ar karavīriem, kas runāja nesaprotamā valodā, un kad Pakans briesmīgi rēja un zobiem mēģināja ķerties svešajiem stilbos. Bet kad svešie aizbrauca, Pakanu palaida laukā, māmiņa tam iedeva tauku maizi un turklāt vēl noglaudīja galvu.

Kad tētis atnāca un atkal aizgāja, viņš ar māmiņu un vecmāmiņu ilgi stāvēja ceļa galā. Māmiņa ar vecmāmiņu slaucīja acis un pūta degunus, it kā viņām būtu iesnas.

Tad viņi lēni soļoja mājup. Tik lēni, ka Varim likās, viņi nekad vairs mājās nenoklūs. Un māmiņa ar vecmāmiņu vēl arvien slaucīja acis. Viņas nerunāja savā starpā ne vārda, un Varim likās, ka tās viena uz otru loti dusmīgas.

Pienāca vasara. Pastnieks šad tad ienesa Sudrabsalās pa vēstulei. Tās esot no tētes. Vienmēr pēc vēstules izlasīšanas māmiņa paņēma Vari klēpī, piespieda viņu cieši cieši sev klāt, un viņas siltā vaigā mute skūpstīja to uz pieres un vaigiem.

Tad pamalē sāka dunēt. Tā kā ikdienas tuvotos nepārtraukts pērkona negaiss. Vecmāmiņa, uz kūti un klēti ejot, apstājās tekas vidū un galvu pieškiebusi ilgi klausījās. Dažreiz viņa nolika zemē spaiņus vai miltu sietiņu un lakatiņa stūri izslaucīja acis.

Māmiņa bieži brauca uz Rīgu. Atgriezusies viņa ilgi un klusi runāja ar vecmāmiņu. Bet vecmāmiņa tikai purināja galvu tā, ka viņas matu šķipsnas līgojās pāri pierei un gar ausīm kā baltas pīpeņu ziedlapas, kad vējš tās sašūpo plavas smilgās vai dābola laukā.

— Nē, nē, meit! Es palikšu tepat. Esmu Sudrabsalās piedzimusi un gribu te arī nomirt. Vai nu manī, vecu sievu, projām dzīs. Dzīvošu kaut pirtiņā. Tev ar Vari gan jābrauc. Gan jau kaut kā iztiksit. Nebūsi jau tu vienīgā sieva ar bērnu. Mēs ar Pakanu paliksim Sudrabsalās un gaidīsim jūs atgriežoties. Ja ne abi, varbūt viens no mums jūs sagaidīs.

Nemitīgais pērkons nāca arvien tuvāk. Pa netālo šoseju plūda nepārtrauktas auto un zirdzinieku rindas.

Māmiņa sēja salnus un kārtoja somas. Viņas lūpas tagad reti vērās smaidā, un balss skanēja slāpēta un dobja. Viņa vairs neapsauca Vari, kad tas palaidnodamies kļuva skaļš un nevaldāms, kūleņodams ar Pakanu pa pagalma mauru. Tikai pa laikam viņa pacēla galvu, ilgi un nekustīgi lūkojās Vari, un skats tai bija tāls un neizdibināms. Skita, viņa neredz un nedzird ne nieka no knādas, ko sacēla abi draugi.

Varim tādos brīžos kļuva neērti, it kā bail. Viņam labāk patiktos, ja māmiņa to apsauktu, norātu, bet neskatītos tik mēmi un stingri.

Saulains un žilbinoši spožs bija rīts, kad vecmāmiņa ilgi turēja Vari savās no darba cietajās rokās. Varis juta, ka uz pakauša nokrīt dažas siltas piles. Tad vecmāmiņa viņu iecēla ratos, kas bija piekrauti saiņiem un somām. Ratu priekšā sēdēja kalps Juzis un turēja grožus. Viņš bija cepuri dziļi uzvilcis pār acīm, galvu ierāvis plecos, it kā lītos no sitiena. Ap ratiem sanāca visa saime. Pat valenieka vecais tēvs, kas parasti krekšķēja savā kaktā, uz kūjas atspiedies pietipināja pie ratiem. Viņa kaulainās rokas pieskārās Vara galvai un cietā glāstā noslīdēja gar vaigu. Tad viņš pārmeta krusta zīmi un sausās lūpas nočukstēja vārdus, no kuriem Varis saprata vienīgi:

— Dievs lai tevi sarga un lauj atgriezties mājās

Sākās ceļojums. Katrs nākamais mirklis bija tik jauns, ka Varim bieži likās: viņš sapņo. Pasaule ap viņu vērās sveša un neizdibināma, bet visi jautājumi bija sastinguši lūpās un smadzenēs. Viņam bija tikai vienas raizes, un tās bija tik spēcīgas, ka turēja viņu pastāvīgā spraigumā: māmiņa! Ne mirkli viņš to neizlaida no acīm. Viņš kērca un kļepurojās, kad svešie krusttēvi un krustmātes to paņēma rokās.

Tad bija brīdis, kad Varis kliedza kā vēl nekad, jo svešas rokas bija viņu satvērušas, cēla un nesa kaut kur, it kā pret debesīm. Viņu nesa pa šauru un līganu laipu, kuras viens gals balstījās pret zemi, bet otrs izgaisa kaut kur augstu, it kā kādas milzīgas mājas jumtā. Māja atradās virs ūdens.

Māmiņa palika laipas galā uz zemes, bet viņu nesa prom. Viņš iekērās svešajam krusttēvam plecos, grūda un sita, un nepārtraukti sauca māmiņu.

Viņš nedzirdēja, ka mierinātāja balss tam runāja pie auss:

— Māmiņa tūliņ nāks.

(Turpinājums sekos apm. 4 numuros)

Chronika

Par Latviešu preses biedrības angļu joslas valdes priekšsēdi pēc balsošanas divi gājienos ar 13 un 14 balsīm ievēlēts līdzšinējais valdes pr-dis Olģerts Liepiņš. Biedru sapulcē no 79 kopas biedriem piedalījās 26. No līdzšinējās valdes par jaunu vēl ievēlēja E. Skujenieku (ar 14 balsīm) un O. Akmentiņu (ar 14 b.), bet no jauna E. Raisteru (17 b.) un V. Lesiņu (16 b.). Goda tiesā ievēlēja J. Veseli, P. Gruznu un A. Plensneru. No Lībekas latviešu literātu grupas, kas līdzšinējai LCP angļu joslas valdei ir opozicijā, biedru sapulcē bija ieradies vienīgi K. Stāmers.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvija" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

LATVIA
Latvian Newspaper
Printed under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation No. UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D., Printer: „Schwäbische Donau"-Druck, Günzburg/D., Bgm.-Aust. Nr. 7. Circulation: 4000. Appears three times weekly. Editorial office: Günzburg/Do., Prinz-Zimmermann-Str. 2.